

Ghid

realizat de Mișcarea Ecologistă din Moldova

în cadrul proiectului

*„Lobby și advocacy - pentru o guvernare
de mediu durabilă și democratică”*

susținut de Programul de Granturi
al Ambasadei Statelor Unite în Republica Moldova

**Per aspera ad astra!
Prin greutăți spre stele!**

Urcuș pe Movila Voinicului din arealul protejat Suta de Movile

Cuprins

Sumar executiv	4
1. Introducere în advocacy și lobby	4
1.1. Definiții	4
1.1.1. Ce este activitatea de ‘advocacy’?	4
1.1.2. Ce este activitatea de ‘lobby’?	4
1.1.3. Ce este „traficul de influență”?	5
1.1.4. Ce este un „grup de interes”?	5
1.1.5. Ce este un „grup de presiune”?	5
1.2. Etape ale procesului de advocacy	6
1.3. Strategii	10
1.4. Lobby	11
1.5. Alte tehnici de advocacy	14
2. Advocacy, lobby și buna guvernare în domeniul mediului	16
2.1. Ce presupune „buna guvernare în domeniul mediului”?	16
2.2. Exemple de bune practici de advocacy/lobby în contextul eficientizării politicilor publice de mediu	20
2.2.1. Studiu de caz nr. 1 – Arenda pădurilor (context național)	20
2.2.2. Studiu de caz nr. 2 – Proiectul de construcție a șase hidrocentrale pe Nistru în Ucraina (context internațional)	28
Întrebări frecvente	37

Sumar executiv

Fiecare dintre noi a făcut, la un moment dat, într-o anumită măsură, lobby sau alte forme de advocacy, chiar dacă nu am fost, neapărat, conștienți de acest lucru sau nu l-am etichetat astfel. Un exemplu clasic reprezintă elevii sau studenții care își unesc vocile și solicită respectuos profesorului/profesoarei amânarea unui test/examen, să presupunem, pentru a avea mai mult timp la dispoziție să învețe. În numele „binelui colectiv”, evident. Aceștia vor invoca argumente precum faptul că dacă nu sunt pregătiți, rezultatele nu vor fi satisfăcătoare, lucru dezavantajos pentru ambele părți; că au, deja, încă trei proiecte în perioada respectivă ș.a.m.d. Ei pledează pentru o cauză, iar unii („grupul de presiune”), dacă sunt suficient de persuasivi, reușesc s-o și câștige. Alții...în schimb, din cauza aprecierii greșite a contextului, tipului de discurs abordat și lipsei de adaptabilitate, pot avea surpriza să obțină efectul contrar celui dorit. Încă un exemplu, din viața de zi cu zi, sunt ședințele asociațiilor de bloc, unde se duc, deseori, „lupte” intense pentru îmbunătățirea aspectului și utilizării spațiilor comune. Dacă ne vom opri pentru câteva minute și ne vom uita în jur, vom observa mai multe astfel de „mostre”.

Ghidul de față își propune să clarifice în detaliu semnificația celor doi termeni – ‘advocacy’ + ‘lobby’ – și, în același timp, să demonstreze cum aplicarea acestor activități a dat rezultate pozitive în cadrul unor situații concrete în domeniul mediului (Republica Moldova).

Lucrarea cuprinde, în prima parte, definirea conceptelor de ‘advocacy’, ‘lobby’, diferențele dintre acestea, precum și explicarea unor noțiuni ca „trafic de influență”, „grup de interes”, „grup de presiune”. Fiindcă procesul de advocacy este unul complex, care înglobează mai multe tipuri de acțiuni (inclusiv cea de lobby), vom face o incursiune, inițial, în toate etapele sale de la început și până la sfârșit, adică de la identificarea unei probleme într-o comunitate până la punerea în funcțiune a tacticilor necesare pentru a contribui la soluționarea ei. Vom ilustra anumite informații și sub formă de tabele, pe care le-ați putea utiliza în planificarea campaniilor de susținere a cauzei voastre. Pe lângă prezentarea succintă a diferitelor forme de strategii, vom acorda o atenție deosebită tacticilor de advocacy, cu precădere lobby-ului, deoarece este unul dintre cele mai folosite și eficiente instrumente pentru a aduce schimbări benefice în politicile publice.

Dacă în prima parte, ghidul construiește o imagine de ansamblu asupra activităților de advocacy și lobby, în cea de-a doua, vom trece de la teorie la practică. Mai întâi, vom explica ce înseamnă „buna guvernare de mediu”, după care vom relata două studii de caz din Republica Moldova relevante domeniului, arătând cum acțiunile de advocacy și lobby au influențat parcursul dosarelor respective. Prima campanie, pe subiectul arendei pădurilor, a fost dusă la nivel național, iar cel de-al doilea exemplu – proiectul de construcție a șase hidrocentrale pe Nistru în Ucraina – a avut răsunet internațional. Ambele campanii și-au atins, din fericire, scopurile.

Sperăm că și acest ghid va face la fel.

1. Introducere în advocacy

1.1. Definiții

1.1.1. Ce este activitatea de ‘advocacy’?

‘Advocacy’ reprezintă un proces amplu prin care persoane fizice și/sau grupuri ale societății civile **identifică** o problemă în comunitatea locală/națională/regională/internațională și **expun strategic** informațiile colectate referitoare la acea problemă (personal, prin mass-media) în fața unui public larg sau a unor **factori decizionali** corespunzători. Cu alte cuvinte, persoanele fizice și/sau grupurile **pledează** pentru o anumită cauză (joacă rolul de „avocați” și „ambasadori”), apărând poziția proprie sau comună asupra ei, prin construirea unui caz argumentat în favoarea acesteia. Astfel de acțiuni sunt menite, deseori, să **influențeze elaborarea/reformarea politicilor publice**¹ și/sau **educarea opiniei publice, pentru a soluționa ori contribui la soluționarea problemei și a aduce o schimbare socială practică.**

Menționăm că ‘advocacy’ este un **termen-umbrelă** (cuprinde elemente precum campanii de conștientizare și de presă, creare de coaliții ș.a.), care poate include în sine și activitatea de lobby, din aceste motive sunt, deseori, noțiuni confundate între ele. În cazul procesului de advocacy, care este variat și cuprinzător, nu se solicită, neapărat, crearea sau modificarea unei legi, spre deosebire de cel de lobby, al cărui scop final este exact acesta.

1.1.2. Ce este activitatea de ‘lobby’?

Enciclopedia Universală Britannica oferă o definiție detaliată asupra conceptului de ‘lobby’:

„**Încercare a unui grup sau a unui individ de a influența deciziile guvernului.** Termenul își are originea în secolul al XIX-lea, când eforturile de a influența deciziile legiuitorilor se depuneau, de obicei, pe holurile (în engleză - ‘lobby’, hol) celor două camere legislative. Efortul poate fi un apel direct făcut către un factor de decizie legislativ sau executiv sau poate fi realizat indirect (de exemplu, prin încercări de a influența opinia publică). Se pot folosi metode de convingere orale sau scrise, contribuții de campanie electorală, campanii de relații publice, cercetări puse la dispoziția comitetelor legislative și mărturii formale depuse în fața acestor instanțe. Persoana care face lobby poate fi un membru al unui anumit grup de interese, un profesionist doritor să reprezinte orice grup sau o persoană privată. În SUA, Legea federală de reglementare a lobby-ului (1946) cere ca lobby-iștii și grupul pe care îl reprezintă să se înregistreze și să declare contribuțiile și cheltuielile făcute.”

În esență, lobby-ul reprezintă **un element al procesului de advocacy** prin care o persoană sau un grup de interes își propune să **convingă personaje influente dintr-un domeniu (cel mai des din mediul politic) să asume o anumită poziție la nivel legislativ/executiv în legătură cu un subiect.** El este considerat și o formă de menținere a relațiilor dintre **cetățeni** (vox populi) și **putere.**

¹ În consecință, și alocarea resurselor financiare necesare.

1.1.3. Ce este „traficul de influență”?

Uneori, activitatea de lobby este privită cu scepticism din cauza că direcția adoptată de preținșii lobby-iști se bazează, mai degrabă, pe un **interes propriu** (= să li se acorde favoruri/beneficii personale de către un decident politic) decât pe binele comun, ceea ce se traduce, de fapt, nu în ‘lobby’, dar în „**trafic de influență**”.

1.1.4. Ce este un „grup de interese”?

Un „grup de interese” este mai extins decât unul de presiune. El protejează și promovează interesele unui sector al societății, fără, însă, neapărat, să exercite diferite acte de constrângere asupra factorului politic.

1.1.5. Ce este un „grup de presiune”?

Conform dicționarului de sociologie (Larousse, 1996), un „**grup de presiune**” este:

„**Un grup organizat în scopul apărării unor obiective colective, exercitând – în mod direct sau indirect – presiuni asupra sistemului politic.** Deoarece aceste grupuri întrețin relații specifice cu statul, ele aparțin vieții publice. În general, sunt reținute trei criterii care permit caracterizarea grupului de presiune:

1. Existența unei structuri organizaționale care reprezintă grupul latent (ansamblu de indivizi caracterizați de un interes comun) și care asigură astfel suportul „permanent” al revendicării. În centrul teoriei acțiunii colective se află înțelegerea procesului prin care grupurile latente se transformă în „grupuri de interes” și capătă o organizare pentru apărarea acestor interese;
2. Apărarea scopurilor colective nu se referă doar la existența intereselor materiale: grupurile de presiune pot, de asemenea, să-și atribuie o vocație ideologică, pledând pentru cauze morale. Absența unei separări absolute între aceste două mari clase de obiective face dificilă orice încercare de alcătuire a unei tipologii; ea nu înlesnește nici distincția dintre grupurile de presiune și mișcările sociale.
3. Presiunile exercitate asupra autorităților publice, indiferent sub ce formă, vor trebui să fie eficiente. Un eșec la acest nivel îi poate îndrepta pe membrii grupului latent spre alte organizații, care le pot apăra mai bine interesele (de pildă, datorită unui acces mai bun la centrele puterii). Și, dacă nu sunt stăvilite la timp, aceste abandonări masive riscă să priveze organizația de două dintre principalele sale forțe de acțiune (numărul de membri și banii)”.

1.2. Etape ale procesului de advocacy

Lansarea unei campanii de advocacy apare, de obicei, ca rezultat al **prezenței unei probleme** care afectează anumite segmente ale societății sau societatea în întregime. Din acest considerent, de obicei, pentru a influența **elaborarea sau modificarea unor politici publice** care să contribuie la soluționarea chestiunii în cauză, **concertarea/coordonarea eforturilor cetățenilor** este un element-cheie. Gradul de implicare a acestora va determina, într-o anumită măsură, cursul campaniei. **Opinia publică** are potențialul de a înclina semnificativ într-o direcție sau în alta **rezoluțiile politice**. Practic, o campanie de advocacy este și un joc de putere prin care cei ce dețin influență decizională limitată pot reuși să-i atragă de partea lor pe cei care au posibilitatea legală de a produce schimbări în legătură cu politicile publice.

Prin urmare, într-o anumită măsură, pe lângă **echilibrarea balanței de putere**, printr-o campanie de advocacy, cetățenilor li se poate oferi sentimentul că au un cuvânt greu de spus în privința hotărârilor ce vizează calitatea vieții lor. Un alt factor (pe lângă numărul oamenilor afectați de această problemă) ce va spori **eficiența campaniei** ține de moment/context + vizibilitatea subiectului și nivelul de aderare emoțională a cetățenilor la cauză.

Toate acestea ar fi aproape irelevante, însă, fără existența unui **plan bine structurat** pe baza căruia să se desfășoare procesul de advocacy – pentru a se trece de la „ceea ce este” la „ceea ce ar trebui să fie”. Primul pas în acest sens presupune **definirea problemei** ce ar putea fi realistă ameliorată sau înlăturată prin intermediul autorităților și care sunt activitățile concrete ce pot fi întreprinse. Încercați să apreciați gravitatea problemei – aflați de când datează, estimați câți oameni sunt/vor mai fi afectați de ea și care ar fi costul lipsei de acțiuni. Campaniia, însă, nu trebuie să fie centrată atât pe problemă, cât pe soluția propuse de voi pentru depășirea sa. Faceți o listă compusă din mai multe posibile rezolvări și examinați ce resurse implică fiecare. Apoi, analizați care are dintre ele are șanse reale de câștig, care „prinde” mai bine la publicul larg, de care sunteți mai atașați/conectați, care este ușor de explicat și înțeles ș.a.m.d. (găsiți numitorul comun).

Următoarea etapă implică **precizarea scopului și a pașilor** ce trebuie parcurși până în punctul final, adică a **obiectivelor** (3-5). Obiectivele sunt ca niște borne kilometrice – reprezintă puncte de referință clar delimitate, menite să indice distanța rămasă până la destinație, doar că-n circumstanțele date, există și termene-limită care trebuie setate pentru fiecare „bornă”.

Expuneți, într-o singură propoziție, motivele pentru care considerați necesară inițierea unei campanii în favoarea cauzei respective. Țineți cont și de contextul politic – unele proiecte pot fi amânate, blocate sau, dimpotrivă, catalizate, pe această bază.

Mai departe este esențială **stabilirea țintei/persoanelor primare sau secundare** (care să aibă influență asupra celei primare) ce vă poate ajuta în atingerea scopului. Cu alte cuvinte, ele sunt într-o poziție de putere ce le permite să faciliteze îndeplinirea scopului campaniei. Proiectul vostru vizează niște „ținte” exacte, nu abstracte - persoane, nu instituții. Voi trebuie să-i convingeți, în esență,

că, dacă nu vă vor urma expertiza și recomandările pe subiectul X, potențialele costuri vor fi mai dezavantajoase decât dacă ar face-o. Tabelul de mai jos vă poate asista în crearea profilului țintei și înțelegerea mai clară a acesteia:

Țintă primară	Ce rol are?	Ce poziție are față de subiect?	Ce contează pentru ea?	Țintă secundară

În același timp, este important să **identificăm aliații**, care pot înlesni desfășurarea campaniei și pot aduce valoare adăugată credibilității cauzei, dar este importantă și identificarea „**oponenților**”.

În cazul primilor, luați în considerare și formarea unei coaliții. Dacă, în bucătăria sa internă, lucrurile se desfășoară echilibrat, fără prea multe dificultăți/obstacole, atunci ea devine un mod productiv de a mobiliza capital uman și financiar (chiar și de a economisi resurse). Pe lângă acest plus, o coaliție adună o diversitate de oameni, uniți în numele aceleiași cauze și poate crea pe termen lung, nu doar conjunctural, o platformă de comunicare între organizații + între decidenți și organizații.

În cazul celor din urmă, ca parte a gândirii strategice, se recomandă **anticiparea** mișcărilor și argumentelor ce ar fi putea utilizate în fața decidenților. Gândiți-vă cine ar avea de pierdut, dacă ați reuși să obțineți „câștig de cauză”. Studiați-le profilul/ metodele și încercați să vă puneți în locul lor. Apoi, pregătiți-vă reacțiile la potențialele scenarii. Nu-i provocați, însă, intenționat, fiindcă vă veți abate de la subiectul principal, lucru ce vă va costa timp și energie.

În continuare, este necesară **analizarea situației**. Este dezirabil să dețineți toate datele problemei la nivel intern (organizațional) și să fiți la curent cu evoluțiile externe, înainte de a iniția campania. O analiză de tip SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats ☒ Puncte forte, puncte vulnerabile, oportunități, amenințări) ar putea schița tabloul obiectiv al resurselor (capacității) campaniei și cum ar putea influența (pozitiv sau negativ) mediul extern traseul vostru.

Intern	Puncte forte	Puncte vulnerabile
Extern	Oportunități	Amenințări/provocări

La această etapă, este fundamental să cunoașteți legislația națională și internațională referitoare la domeniul în care se încadrează cauza pledoariei. Astfel, știind politicile publice deja existente și cum decurge procesul de luare a deciziilor, veți înțelege când este momentul potrivit să interveniți, ce poate fi schimbat și în ce mod.

Pentru o evaluare cât mai detaliată a situației, trebuie să tatonați teritoriul, adică să efectuați o cercetare a terenului. De exemplu, încercați să vă dați seama cum va fi primit subiectul problemei și abordarea voastră cu privire la el de către public și decidenți; dacă tema în cauză se regăsește, deja, printre prioritățile unui factor decizional (aveți mai mari șanse de reușită); cât de actuală și prezentă este ea pe agenda publică.

Apoi, concentrați-vă atenția pe întrebări și răspunsuri foarte exacte cu referire la: cauza și evoluția problemei; impactul asupra comunității; cine sunt persoanele în măsură să ajute la rezolvarea acesteia; dacă s-au mai întreprins acțiuni în acest sens, care au fost ele și de ce nu au funcționat; dacă există vreo lege care blochează sau, dimpotrivă, poate favoriza soluționarea problemei.

Ulterior, examinați la „rece” propunerile de rezolvare a problemei. Sunt realiste? În ce mod pot ameliora situația? În cât timp? Dacă decidenții nu vor susține recomandările voastre, cum veți proceda mai departe? ș.a.

O asemenea campanie se cere să aibă un **mesaj** scurt, clar și cuprinzător, un fel de slogan care să exprime identitatea sa, distingând-o de altele. Atenție – formulați o singură idee în cadrul acestuia, utilizați un limbaj accesibil tuturor și adaptați-l pe înțelesul publicului la care vă adresați! Testați-l cu persoane din mediul grupului-țintă, înainte de a-l lansa, pentru a fi siguri că este perceput corect. De asemenea, mesajul trebuie să fie prezent pe toate materialele voastre de informare și promovare (pliante, fluturași, PowerPoint-uri etc.).

În cele din urmă, va fi inițiat mecanismul ce va pune în funcțiune planul – și anume – **tactici-le**. Ele reprezintă acțiuni (petiții, evenimente publice, conferințe de presă, expoziții, greve, proteste, scrisori deschise, editoriale etc.) menite să convingă ținta/țintele de a susține poziția și soluția unui anumit grup de interes.

Rezumăm punctele expuse mai sus într-un tabel (după modelul Midwest Academy Strategy Charter) ce poate fi folosit drept instrument în planificarea campaniei de advocacy:

Scopuri	Aspecte organizaționale	Membri, aliați și adversari	Ținte	Tactici
1. Fixați scopul campaniei; 2. Identificați obiectivele pe termen mediu. [În ce mod campania va reuși: - să amelioreze calitatea vieții cetățenilor? - să le ofere sentimentul că au un cuvânt greu de spus în fața decidenților? - să echilibreze balanța puterii?] 3. Ce victorii parțiale sau pe termen scurt puteți obține pentru a atinge, treptat, scopul final?	Enumerați resursele disponibile (bani, personal etc.) [Care este bugetul alocat?]	1. Cine vă sunt aliații? [- Pe cine afectează problema? - Ce au de câștigat, în cazul în care campania reușește? - La ce riscuri se expun? - Ce putere de influență au asupra țintei?] 2. Cine vă sunt adversarii? [- Ce îi va costa pe ei reușita voastră? - Ce vor face pentru a se opune?]	1. Ținte primare O țintă este întotdeauna o persoană, nu o instituție. [- Cine deține puterea necesară pentru a vă ajuta să-ndepliniți scopul campaniei? - În ce fel de relații sunteți cu aceștia?] 2. Ținte secundare [- Cine are putere de influență asupra persoanelor în măsură să vă ofere ce vă doriți? - În ce fel de relații sunteți cu aceștia?]	Enumerați pentru fiecare țintă ce tactici sunt cele mai eficiente. Tactici: - evenimente mass-media; - acțiuni de informare; - audieri publice; - greve; - procese de judecată; - sesiuni de responsabilizare; - negocieri; - alegeri etc.

Un alt instrument util în planificarea campaniei ar putea fi următorul set de întrebări:

Ce urmărim? (scopul)	Pe cine trebuie să convingem? (țintele)	Care este esența campaniei și cum o prezentăm? (mesajul)
Cine comunică mesajul? (mesagerii)	Ce tactici folosim în comunicarea mesajului? (căile de transmitere)	Ce resurse avem la dispoziție? (resursele)
Ce resurse ne lipsesc? Cum am putea să le obținem? (vulnerabilități și provocări)	Care sunt primii pași? (obiective pe termen scurt și mediu)	Când știm că a luat sfârșit, cu adevărat, campania? (evaluarea progresului, puncte de referință, atingerea scopului)

1.3. Strategii

Există câteva tipuri de **strategii de advocacy**. Nu de puține ori, pe durata campaniei, acestea vor fi folosite în combinație sau chiar toate, gradual, în dependență de evoluții:

- **Informare** - se concentrează pe accentuarea valorii problemei abordate și realitatea costurilor dacă nu este rezolvată în beneficiul societății. Mass-media și rețelele de socializare sunt un canal propice pentru „educarea”, cu privire la acest subiect, a publicului larg, dar și a țintelor.
- **Colaborare** – crearea unei „coalitii” între organizațiile/suținătorii campaniei, grupuri de lucru în comun (experți – decidenți).
- **Confruntare** – poate fi destul de riscantă și e pusă în aplicare (proteste, marșuri ș.a.), de obicei, dacă celelalte strategii nu dau rezultatele dorite (dacă ținta refuză să recunoască importanța cauzei campaniei).

1.4. Lobby

La începutul acestui ghid, defineam lobby-ul, specificând, de asemenea, diferențele dintre acesta și advocacy. În continuare, vom discuta despre aspectele practice ale activității în cauză, mai concret – cu ce anume se ocupă lobby-iștii. Înainte de a trece, însă, la acțiunile propriu-zise întreprinse de specialistul în lobby, accentuăm că principalele lui „instrumente” de lucru ar trebui să fie comunicarea, negocierea și persuasiunea.

Una dintre responsabilitățile sale primare, pe lângă cea, deseori, de însuși organizator al campaniei de advocacy, este **crearea, dezvoltarea și menținerea relațiilor cu decidenții politici**. După cum a mai fost sugerat anterior, întâlnirile față-n față cu aceștia fac parte dintr-o tactică fundamentală în procesul de advocacy – **lobby(ing)**-ul. Pentru a construi o relație directă cu decidenții, solicitați întâlniri cu ei, intersectați-vă la diferite evenimente de interes comun, invitați-i în vizită etc. Studiați-le biografia, din ce partid provin, ce funcție dețin, din ce comisie parlamentară fac parte, ce propuneri legislative au avut/au. Formați-vă, de-a lungul anilor, o rețea de contacte cu care să țineți legătura și, în contextul potrivit, identificați persoanele ce vă pot susține în promovarea cauzei voastre. De asemenea, familiarizați-vă cu procesul de luare a deciziilor în instituțiile statului, prin monitorizarea constantă a mecanismele de elaborare a legislației și politicilor publice. Stați mereu de „veghe”, adică mereu în căutare de informații (și oportunități), îndeosebi din cadre mai restrânse. Cu alte cuvinte, fiți proactiv. Trebuie să interveniți cât mai devreme în procesul decizional, lucru apreciat și de politicieni (care, deseori, consideră că lobby-iștii se implică mult prea târziu). Totodată, dați dovadă de ingeniozitate și întoarceți situațiile imprevizibile în avantajul vostru.

Odată ce reușiți să obțineți întrevederi cu persoanele în măsură să vă ajute să obțineți ce doriți, pregătiți-vă foarte bine de dialogurile ce vor urma. Nu-nseamnă că trebuie să învățați pe de rost discursul pe care vreți să-l transmiteți. O asemenea abordare vă va limita perspectivele și capacitatea de reacție. Trebuie, în schimb, să vă cunoașteți în profunzime subiectul și să adaptați informațiile conform circumstanțelor. Cunoscându-vă excelent subiectul, veți fi, totodată, încredințat de propriile puteri, iar șansele de a-l convinge pe interlocutor vor crește, pentru că veți emana un sentiment de încredere și siguranță. Întocmiți, în același timp, un document scris – o agendă legislativă, adică un raport în care să fie puse în evidență problemele și soluțiile corespunzătoare, însoțite de probe și, preferabil, chiar cifre.

În ziua întâlnirii, încercați să veniți cu aproximativ 10-15 minute înainte de ora programată. Ajunși față în față, prezentați-i funcționarului scopul întrevederii, stabiliți ce vreți să obțineți, ce valori și puncte de pe agendă sunt non-negociabile. Subliniem că un lobby-ist bun ține, în mod deosebit, la credibilitatea sa (ca sursă veridică de informații). Dați dovadă de adevărat profesionalism – ascultați activ, dar nu întrerupeți; fiți transparent, adică sincer; răspundeți cu argumente bine structurate; nu vă abateți de la temă; oferiți-i posibilitatea să „proceseze” cele auzite; gestionați

situația cu calm și încercați să vă puneți în locul decidentului. Pregătiți-vă în avans „defensiva”, dacă intuiți că pot exista anumite sensibilități ce ar cauza coliziuni de idei și concepții.

În timpul lobby-ului, pe lângă comunicarea mesajului campaniei și persuadarea factorului decizional/autorului de politici publice de importanța acesteia, străduiți-vă să oferiți și să obțineți informații valoroase de la ținta voastră, în baza principiului reciprocității. Este, în același timp, un moment oportun pentru negocieri și planificare a activităților, în cazul unui acord. În fond, o activitate de lobby care și-a atins scopul este cea în care factorul decizional sprijină punctul vostru de vedere fie prin votarea unei anumite legi ori prin înaintarea unei inițiative care să contribuie, în termeni practici, la soluționarea problemei.

Nu uitați, la sfârșitul întrevederii, să-i mulțumiți pentru timpul acordat. După întâlnire, expediați-i și o scrisoare de mulțumire. Păstrați legătura, ținându-l la curent cu activitățile derulate pe durata campaniei, iar dacă solicită date suplimentare, nu ezitați să i le furnizați.

Alte sarcini îndeplinite de lobby-iști sunt: **formarea de coaliții/alianețe**, fiindcă unirea oamenilor cu aceleași interese sub aceeași umbrelă, înseamnă mai multă putere (și, posibil, presiune); **cultivarea și menținerea relațiilor cu diferite canale ale mass-mediei**, fiindcă prin intermediul lor veți pune cauza voastră în vizorul țintei/țintelor și publicului larg; **organizarea de audieri/consultări publice**, fiindcă este o modalitate de a colecta argumente pe care le-ați putea utiliza în favoarea intereselor pe care le reprezentați; **redactarea documentelor de poziție, analizelor, scrisorilor, rapoartelor** etc.

Precizăm că există două tipuri de lobby – **direct** și **indirect** (‘grassroots lobbying’). Dacă primul presupune, după cum s-a putut observa, o relație directă lobby-ist – funcționar, cel de-al doilea se realizează prin apeluri de mobilizare adresate de către un grup de interese opiniei publice, ca aceasta să ia atitudine în fața politicienilor/autorilor de politici publice în legătură cu o problemă (=implicarea mai vizibilă a cetățenilor în procesul decizional). Printre potențialele măsuri luate de membrii societății, în această direcție, se numără: campaniile de scrisori, de presă, protestele, adunările populare ș.a.

Decalogul unui lobby-ist

1. Fii proactiv.

Cu cât intervii mai repede în procesul legislativ, cu atât vei fi mai eficient. Pentru aceasta e nevoie să cultivi relații cu factorii de decizie. Menținerea contactului cu ei este una dintre cele mai valoroase unelte ale arsenalului unui lobby-ist.

2. Fii înțelegător.

Ca lobby-ist, trebuie să încerci să empatizezi cu opinia decidenților, să vezi care este punctul lor de vedere asupra problemei, prin prisma intereselor pe care le au. Doar cunoscându-i, vei avea șansa să-i mobilizezi în direcția dorită și să le influențezi deciziile.

3. Studiază-ți opozanții.

Dacă știi ce spun opozanții, vei putea să-ți construiești contraargumentele și, implicit, vei etala, în contextul potrivit, o pledoarie mai convingătoare. Un lobby-ist trebuie să cunoască nu doar cazul în sine, ci și poziția altora în legătură cu subiectul susținut.

4. Formează alianțe.

Presupune să lucrezi cu ceilalți care au interese similare. Mai mulți oameni poate însemna mai multă putere. Decidenții vor fi frustrați să audă în repetate rânduri același lucru, dar cu alte cuvinte.

5. Joacă după principiul reciprocității.

Nu lua niciodată fără să dai. De cele mai multe ori, decidenții se sprijină pe surse multiple. Lobby-istul este un „izvor” care răspunde nevoii sale cronice de a se alimenta cu informații referitoare la punctele de vedere și interesele diferitor grupuri-țintă.

6. Respectă principiul ierarhiei reale în procesul legislativ.

„Majoritatea legislației, în anumite etape, este scrisă de către experți și oficiali de la un nivel inferior. În multe cazuri, acești experți reprezintă principalul tău punct de plecare. Include-i în abordarea ta și le vei câștiga respectul. Apelarea la eșalonul politic superior va fi productivă când ai de-a face cu un blocaj, cu rea voință în a rezolva o problemă sau cu mize politice importante”. Șansele de succes pot fi crescute dacă nu ne concentrăm doar pe „vârful” aisbergului.

7. Persuadează prin credibilitate.

Credibilitatea dictează nivelul de răspuns din partea decidentului. Aceasta poate fi dobândită dacă ești un bun profesionist, ceea ce-nseamnă că trebuie să cunoști îndeaproape problema, să știi cum se iau deciziile, să oferi informații transparente și date suplimentare care nu au legătură cu interesele tale directe.

8. Atenție la detalii.

Acest lucru presupune să monitorizezi atent evoluția procesului legislativ și să înțelegi factorii decizionali.

9. Abordează cu obiectivitate problemele.

Atașamentul emoțional nu este recomandabil.

10. Nu ieși din spațiul argumentării.

Evită manipularea și nu încerca să obții beneficii legislative de pe urma acordării de avantaje materiale decidenților. Respectă limitele legale ale acestora.

www.lobby-advocacy.ro

1.5. Alte tactici de advocacy

Întrevederile cu ținta vizată sunt o tactică esențială. N-o luați prin surprindere efectuând o vizită neanunțată – programați din timp întâlnirea, ca să fiți siguri că se află la birou. Pe durata conversației,recurgeți la un singur vorbitor (asistat, la nevoie, de alți 2-3 membri) care să expună clar subiectul campaniei, doleanțele cetățenilor și argumentele în favoarea cauzei voastre. Dacă nu ajungeți la rezultatul scontat, aranjați o nouă audiență.

Dezbaterile, fie că sunt organizate de instituția voastră sau de una publică, pot servi drept o tactică eficientă în campania de advocacy. În primul rând, cel mai important aspect este convingerea țintelor să participe la acestea. Dacă voi sunteți cei responsabili de coordonarea dezbaterii, expediați invitațiile cel târziu cu o săptămână înainte de eveniment. În ele, specificați următoarele amănunte: data, ora, locul (să fie ușor accesibil), temele dezbaterii, scopul și rezultatul dorit. Pentru a vă asigura de participarea celor vizați, pe lângă invitațiile oficiale, reconfirmați prin apeluri telefonice. Invitați, pentru mediatizare, dar și pentru diversificarea dialogului, reprezentanți ai presei.

Aproximați numărul oamenilor care vor lua parte la întâlnire. Nu supraestimați, căci scaunele neocupate transmit vizual un mesaj la fel de sugestiv ca și insuficiența locurilor (interes pentru subiect). Este recomandabil, totuși, să aveți posibilitatea de a aduce scaune și din alte săli, dacă e cazul. Plasați la intrare, o listă unde participanții să poată să-și lase detaliile de contact.

Moderatorul (sau chiar moderatorii) trebuie să fie o persoană în care publicul are încredere. El trebuie să precizeze, de la bun început, care este scopul dezbaterii, să explice regulile „jocului” (formatul, timpul alocat fiecărui invitat special) și să urmărească respectarea acestora. De asemenea, moderatorul trebuie să recapituleze cele discutate și să prezinte o serie de concluzii.

Dacă rămân anumite întrebări fără răspuns, notați-le și încercați să reveniți ulterior asupra lor. Analizați întâlnirea, în ce măsură scopul său a fost atins, iar dacă au fost asumate anumite angajamente din partea țintelor voastre și, este cazul, reamintiți-le de promisiunile făcute.

Petițiile adresate unui factor decident sunt o altă tactică deseori utilizată în pledarea cauzei.

Referitor la acestea, se recomandă, ca, pe lângă un număr considerabil de semnatori, să aveți, cel puțin, o personalitate/lider de opinie/organizație respectabilă pe liste. Dacă este o petiție care nu se desfășoară exclusiv în mediul virtual, ci (și) prin comunicare directă cu cetățenii, înainte de a prezenta oficialului „dovezile” de susținere, nu uitați să păstrați niște copii ale acestora. Ele ar putea fi necesare și în alte contexte legate de subiectul campaniei. Din motive strategice (valoarea aspectului cantitativ), dar și de lizibilitate, străduiți-vă să aveți nu mai mult de zece rânduri de semnături per pagină (solicitați, neapărat, și datele de identificare ale persoanelor, pentru ca petiția să fie considerată valabilă).

Demonstrațiile, marșurile, mitingurile, expozițiile, concertele reprezintă un alt set de tactici ce pot fi folosite în campania de advocacy. În ceea ce privește, cu precădere, primele trei tipuri de evenimente, dacă nu aveți certitudinea unei prezențe impunătoare la acestea, e preferabil să optați pentru alte tactici. Astfel de manifestații sunt menite să arate masa susținătorilor, iar un public numeric redus poate aduce o defavoare cauzei. Locația este crucială în asemenea situații – pe lângă accesibilitate sporită, zonele centrale, unde fluxul de persoane este, de obicei, mare, pot contribui la sporirea mulțimii inițiale de oameni. De asemenea, nu uitați să distribuiți diferite materiale în legătură cu evenimentul respectiv. Dacă reușiți să determinați și persoane publice de încredere să participe, atunci prezența acestora poate influența și pe alții să se alăture manifestației/cauzei.

În general, vă îndemnăm să vă creați treptat o bază de date cu detaliile de contact a diferitor cetățeni pentru o mai bună funcționare și reușită a campaniilor voastre. Se va dovedi a fi valoroasă în momentul **convocării acestora la evenimente** prin telefon, e-mail, rețele de socializare. Evitați abordările standard/șablon, fiindcă e puțin probabil să stabiliți o conexiune cu interlocutorul. Dacă voi nu îi veți acorda timpul și atenția cuvenită, nici el, foarte posibil, nu se va arăta atras de propunerea voastră.

Promovarea cauzei prin **mass-media**, considerată a patra putere în stat, este o metodă strategică de a (in)forma/educa opinia publică, de a îndemna cetățenii și autoritățile la acțiune, dar și de a pune, într-o oarecare măsură, presiune pe factorii decidenți. Prin canalele media, aveți oportunitatea de a atrage atenția asupra unei probleme, cauzelor sale și posibilităților de a o rezolva productiv, pentru ca o schimbare benefică să aibă loc. Puteți să stârniți interesul reprezentanților mass-media prin comunicate și conferințe de presă, scrisori deschise, întâlniri cu aceștia, participare la emisiuni etc.

Menționăm că datorită **rețelelor de socializare**, tehnicile descrise mai sus și rezultatele lor pot fi amplificate, însă, uneori, și subminate, dacă oponentii cauzei vor încerca să vă compromită activitatea prin diverse comentarii denigrante.

2. Advocacy, lobby și buna guvernare în domeniul mediului

2.1. Ce presupune „buna guvernare în domeniul mediului”?

În primul rând, „buna guvernare” este un proces care are la bază gestiunea legitimă, etică, eficientă, imparțială, responsabilă, transparentă a sectorului public și a resurselor aferente acestuia. Prin procesul în cauză se promovează, totodată, litera legii (statul de drept), se asigură respectarea drepturilor omului și reprezintă un element indispensabil în crearea condițiilor favorabile unei dezvoltări durabile substanțiale.

O bună guvernare se construiește pe opt principii. Aceasta ar trebui :

1. Să fie **participativă** – grupurilor de interes, societății civile, organizațiilor de diferite tipuri sau altor instituții trebuie să le fie oferită posibilitatea deschisă de a lua parte activ în procesul decizional. De asemenea, nivelul de implicare a cetățenilor în acesta trebuie să crească.
2. Să promoveze și să fie aliniată **statului de drept** – legea primează și este aplicată corect, imparțial, nediscriminatoriu, echitabil, iar justiția e independentă.
3. Să fie **transparentă** – informația circule liber, este clară și ușor accesibilă publicului. Astfel, are loc și minimizarea corupției.
4. Să fie **receptivă** – o bună guvernare înseamnă o deservire a nevoilor tuturor cetățenilor în timp util. Aceasta presupune și identificarea practicilor care afectează minoritățile (problema discriminării pe bază de gen ș.a.) împreună cu soluționarea aspectelor date.
5. Să fie **orientată spre consens** – deși în cadrul unui sistem politic există o varietate de actori cu interese și opinii ce pot fi divergente, rolul unei bune guvernări este de a găsi, printr-o platformă de mediere, un consens/compromis între părți, care să pună în prim-plan binele întregii societăți.
6. Să fie **echitabilă și incluzivă** – cetățenii au șanse, în mod egal, la oportunitatea de a se dezvolta, iar politicile publice trebuie să surprindă acest lucru. O atenție deosebită trebuie acordată, însă, categoriilor defavorizate/marginalizate/vulnerabile, pentru a facilita integrarea lor în viața de zi cu zi a comunității și a-i ajuta să atingă un nivel decent de bunăstare.
7. Să fie **eficace și eficientă** – o bună guvernare implică neapărat o utilizare cât mai precisă și productivă a resurselor publice disponibile, în avantajul membrilor societății (= maximizarea utilității și a rezultatelor). O astfel de abordare va însemna că aceasta se angajează să urmeze o strategie „durabilă” și în contextul folosirii resurselor naturale și a protecției mediului înconjurător.
8. Să-și asume **responsabilitatea** pentru decizii și implementarea lor – ea poartă răspundere pentru hotărârile, acțiunile sale și felul în care acestea afectează cetățenii statului.

„Buna guvernare de mediu” este un concept de management și presupune o mai bună protecție a naturii și o utilizare mai rațională a resurselor naturale prin creșterea eficienței instituțiilor și politicilor publice, în general, dar și prin implicarea mai activă a cetățenilor în problemele comunitare (idei regăsite și în principiul nr. 7). Strategia națională de mediu și Acordul de Asociere MD-UE cuprind linii directoare în această privință.

„Buna guvernare poate fi măsurată prin eficiența strategiilor și inițiativelor implementate pentru atingerea obiectivelor de mediu. Participarea părților interesate, inclusiv a grupurilor minoritare, accesul la informații, finanțarea adecvată, transparența și responsabilitatea sunt aspecte esențiale ale bunei guvernări de mediu”².

Buna guvernare implică actori multipli³

„Guvernarea slabă este corelată cu consecințele negative asupra mediului și este strâns asociată cu fenomene sociale negative precum corupția, excluziunea socială și lipsa de încredere în autorități. Buna guvernare, pe de altă parte, are potențialul de a reglementa și a impune politici ecologice și, ca atare, de a orienta indivizii și societățile către rezultate productive și utilizarea durabilă a mediului.

² Realizarea bunei guvernări în domeniul mediului în țările Parteneriatului Estic. Înțelegerea conceptului, 2017, p. 5, URL: http://www.gegreforms.org/images/files/GEG_Booklet_ROM-1.pdf

³ Schemă preluată din Realizarea bunei guvernări în domeniul mediului în țările Parteneriatului Estic. Înțelegerea conceptului, 2017, p. 8, URL: http://www.gegreforms.org/images/files/GEG_Booklet_ROM-1.pdf

Buna guvernanta în domeniul mediului se bazează pe integrarea politicii de mediu și pe realizarea puterii de mediu ca un cadru transversal pentru procesul de luare a deciziilor în diferite politici economice și, în ansamblu, ca unul dintre cei trei piloni integrați ai dezvoltării durabile”⁴ (economic, social, de mediu).

Autorități de mediu (aspecte interne)	Mediu favorabil (aspecte externe)
Dezvoltarea politicilor (politici, legi, reglementări, instrumente politice)	Cunoștințe și informații despre importanța mediului și a schimbărilor climatice
Implementarea politicii (inspecție, conformare și executare)	Managementul de mediu este o problemă de politică prioritară.
Cercetare și evaluare (cercetare, evaluare, sisteme informaționale de mediu)	Reglementări de mediu cu responsabilități clar definite
Integrarea mediului (responsabilitatea sectorului, responsabilitatea producătorului)	Comunicarea orizontală și verticală
Sprijin operațional (dezvoltare organizațională, resurse umane, finanțe și contabilitate)	Statul de drept, corupția redusă
	Accesul la informație, participarea publicului, responsabilitatea
	Componentele de mediu care solicită îmbunătățirea managementului de mediu

Sursa: Drakenberg și Slunge, 2011.

Aspecte interne și externe de consolidare a guvernantei de mediu⁵

4 Realizarea bunei guvernante în domeniul mediului în țările Parteneriatului Estic. Înțelegerea conceptului, 2017, p. 7, URL: http://www.gegreforms.org/images/files/GEG_Booklet_ROM-1.pdf
5 Tabel preluat din Realizarea bunei guvernante în domeniul mediului în țările Parteneriatului Estic. Înțelegerea conceptului, 2017, p. 10, URL: http://www.gegreforms.org/images/files/GEG_Booklet_ROM-1.pdf

Provocări pentru gestionarea mediului în țările Parteneriatului Estic.
Problemele și riscurile asociate⁶.

Provocarea	Probleme și riscuri asociate
Mediul reprezintă o prioritate scăzută.	- Lipsa resurselor umane și financiare. - Sprijin redus din partea liderilor politici. - Reforma administrativă slăbește în continuare structurile și procedurile administrative de mediu, dereglementarea se aplică în detrimentul mediului.
Înțelegerea slabă a legăturilor dintre mediu, economie și bunăstarea socială.	- Mediul este perceput ca o barieră în calea altor obiective de dezvoltare (de exemplu, creștere, oportunități de angajare etc.). - Deciziile uniforme împiedică dezvoltarea durabilă. - Nu sunt luate în considerare riscurile pentru sănătate.
Statul de drept slab, riscul ridicat de corupție, transparența scăzută și lipsa de participare.	- Implementarea legislației de mediu este probabil limitată. - Închirieri de resurse naturale care nu sunt utilizate pentru binele comun. - Vocea și drepturile grupurilor vulnerabile nu sunt respectate. - Lipsa informațiilor obstrucționează procesul de responsabilizare.
Sistemul de informare slab privind mediul, fragmentarea datelor, duplicarea funcțiilor în sistemul de monitorizare a mediului și baza materială și tehnică slabă, cauzând luarea unor decizii ineficiente.	- Datele nesigure duc la concluzii greșite. - Indisponibilitatea mai multor indicatori nu permite evaluarea eficienței politicii de mediu și a rezultatelor performanței. - Lipsa informațiilor și a vizualizării dinamice a situației mediului înconjurător blochează sprijinul larg al publicului și al părților interesate.
Coordonarea trans-sectorială este scăzută.	- Politici incoerente și necoordonate. - Suprapuneri și lacune în responsabilități. - Planificarea strategică pentru dezvoltare nu integrează în mod corespunzător agenda de mediu.

Activități de advocacy și lobby desfășurate în mod competent pot contribui semnificativ la dezvoltarea unei bune guvernante în domeniul mediului. Acest concept este unul de management și presupune o mai bună protecție a naturii și o utilizare mai rațională a resurselor naturale prin creșterea eficienței instituțiilor și politicilor publice, în general, dar și prin implicarea mai activă a cetățenilor în problemele comunitare. Strategia națională de mediu și Acordul de asociere MD – UE cuprind linii directoare în această privință.

În studiile de caz ce urmează, vă invităm să descoperiți cum au fost utilizate instrumente ca advocacy și lobby, în folosul unor cauze comune, pentru un mediu înconjurător și o societate mai sănătoase.

6 Tabel preluat din Realizarea bunei guvernante în domeniul mediului în țările Parteneriatului Estic. Înțelegerea conceptului, 2017, p. 11, URL: http://www.gegreforms.org/images/files/GEG_Booklet_ROM-1.pdf

2.2. Exemple de bune practici de advocacy, lobby în contextul eficientizării politicilor publice de mediu

2.2.1. Studiu de caz nr. 1

Arenda pădurilor (context național)

În anul 2008, când Vasile Tarlev era prim-ministru, iar Vladimir Voronin – președinte al R.Moldova, a fost emisă o Hotărâre de Guvern (nr. 187 din 20.02.2008) prin care se stipula că pădu-

NATURA • Iulie 2013

SCRISOARE DESCHISĂ

Președintelui R. Moldova, dlui Nicolae Timofti,
Președintelui Parlamentului, dlui Igor Corman,
Primului ministru, dlui Iurie Leancă

Stimată conducere a Republicii Moldova,
Aduc în fața Domniilor Voastre o problemă majoră, de interes public, generată îndeosebi de perioada Voronin, dar care, de la un an la altul, cade de pe agenda actualei guvernări din neînțelegere sau neputință. Un mare înaintaș de-al nostru spunea, la începutul secolului XX, că națiunile care vor să-și păstreze pădurile, vor avea viitor. Nu mă voi referi la măcelul pădurilor basarabene din secolul XIX, apoi din perioada sovieto-comunistă, când R. Moldova a ajuns să dețină cel mai mic procent de împădurire din fosta URSS și Europa. Abia în 1990, primul Parlament al R. Moldova a plasat pădurile în categoria problemelor de interes național, iar prin Constituția din 1994, ele au devenit un bun al poporului, fără drept de privatizare. În primul deceniu de Independență s-au făcut pași importanți pentru a crea cadrul juridic național, a extinde ariile protejate de stat și suprafețele împădurite, a reintroduce în ecosistemele silvice speciile autohtone. Din păcate, acest proces vital pentru pădurile R. Moldova și refacerea echilibrului ecologic a fost curmat în perioada dictaturii lui Voronin, când au apărut rețele și clanuri organizate pentru a storcea câștiguri ilicite din bogățiile naturale ale țării. În scurt timp, pădurile au fost transformate într-o sursă de jaf și profit uriaș pentru unii demnitari, în vânzări regale de tip „Pădurea Domnească”, în distracții și orgii cât mai departe de vâzul oamenilor. Prestigiul domeniului în timpul șefiei lui An. Popușoi a cunoscut nu un declin, ci o prăbușire, prin fugăria sa și reducerea la tăcere a silvicultorilor de frunte, prin promovarea nespecialiștilor – membri ai partidului comunist – și, mai ales, prin crearea unei rețele de colectare la negru a banilor. Primele mărturii ale victimelor impuse să adune bani din tăierea pădurilor pentru cei de „sus” arată că anual, la centru, se aduceau 25-40 de milioane de lei. Evident că și cei de „jos” își luau partea lor tot din contul tăierii și distrugerii pădurilor. Paralel cu strângerea banilor, caravane întregi cu lemn ca aurul se recolta și se aducea la construcția de palate ale unor euromilionari, politicieni, miniștri, procurori, judecători, polițiști, demnitari etc. Ei asigurau derularea procesului de jefuire a Fondului Forestier Național și garantau neaplicarea legii pentru crime ecologice și tăierea pădurilor poporului.

Drept rezultat a fost încurajată și dezvoltată Piața neagră a produselor de lemn, care anual înghițe și mai înghițe zeci și sute de milioane de lei neimpozabili. Ar fi o iluzie să considerăm că piața neagră a dispărut după aprilie 2009. Și astăzi, economia tenebră și rețele de colectare la negru a banilor, continuă să devoreze sute și mii de arbori valoroși, care reprezintă fondul genetic și semincier al pădurilor moldovenești.

Dar, dincolo de birul tot mai greu plătit de silvicultorii din contul tăierii și distrugerii pădurilor, tagma profitorilor a reușit să elaboreze scheme și să ocolească Constituția R. Moldova, să pună mâna în întregime pe Fondul Forestier. Astfel, ei au promovat prin Hotărâre de Guvern (V. Tarlev) un Regulament situat mai presus de Constituție, Regulament prin care au recurs la un șiretlic – privatizare camuflată cu numele de arendă pe 49 de ani. Se cunoaște îndemnul lui An. Popușoi – luați în arendă cât mai multe păduri, că pe urmă o să le privatizați! (Cazul pădurii „Iganca” de lângă Trebujeni cu implicarea ex-președintelui V. Voronin vorbește de la sine). În scurt timp, din Fondul Forestier Național, sub masca arendei, chiar contrar Regulamentului lor, au fost înstrăinate peste 11 500 de hectare. Comunitățile locale (Sociteni etc.) au simțit că li se fură pădurile strămoșești și au ripostat. E un început de nemulțumire în masă, generat de abuzurile grave de la „Moldsilva” și Regulamentul de camuflare a privatizării pădurilor.

Stimată conducere a Republicii Moldova,

Împreună cu alți oameni de bună credință am crezut și eu că după aprilie 2009 se va face dreptate și pădurilor noastre, și silvicultorilor onești. Au trecut mai bine de 3 ani de când a fost destituit An. Popușoi, dar modelul construit de el în Fondul Forestier Național, din păcate, nu a fost demolat. Dimpotrivă, schemele moștenite au cunoscut o modernizare și diversificare, atrăgând în activități distructive, frauduloase, zeci și sute de persoane. Între timp, fiind informat de mai mulți silvicultori despre fărâdelegile din trecut și prezent, mi-am dat seama că situația reală e mult mai gravă decât îmi imaginam. Pentru mine este clar că majoritatea absolută a angajaților sunt victime ale unor scheme impuse, care îi dezonorează, iar cei care ar trebui să oprească fărâdelegile sunt șantajabili sau se tem să fugărească mafia din păduri. Oricum, la fel este clar, că paharul răbdării e aproape-aproape

plin, că sunt necesare, în primul rând, voință politică și intervenții radicale ale instituțiilor statului pentru a reforma „Moldsilva” și a salva de la distrugere și jefuire pădurile Moldovei. În această ordine de idei, vin cu următoarele propuneri:

1. Crearea unui grup de experți independenți pentru evaluarea stării reale din Fondul Forestier Național și stabilirea focarelor și nivelului de corupție din „Moldsilva”;

2. Inițierea reformării Agenției „Moldsilva” și transferarea ei în subordinea Ministerului Mediului;

3. Anularea Regulamentului de dare în arendă a pădurilor, Regulament prin care se produce, contrar Constituției, privatizarea pădurilor. O comisie guvernamentală, cu reprezentanți ai societății civile, organizațiilor ecologice și academice, să facă pe teren o evaluare a tuturor contractelor de arendă și a respectării prevederilor contractuale;

4. Dizolvarea Gărzii Forestiere de la „Moldsilva”, ca unul din elementele-cheie în organizarea și asigurarea funcționării procesului de colectare a banilor cash de la silvicultorii din contul tăierii pădurilor și transferarea întregului control asupra pădurilor la Inspectoratul Ecologic de Stat și Ministerul de Interne;

5. Curmarea tradiției de folosire a instituțiilor statului împotriva celor care ridică și aduc probleme în spațiul public și asigurarea confidențialității și a integrității fizice tuturor silvicultorilor onești, funcționarilor, inspectorilor și cetățenilor, care vor să deponă mărturie despre tăierile ilicite și schemele existente de colectare a banilor cash pentru cei de mai „sus” sau de la „centru”.

Stimată conducere a Republicii Moldova,

Sunt convins că nu vă cer imposibilul. Așteptăm cu toții reînnoirea încrederii în conducerea republicii și în instituțiile statului. Demolarea și anihilarea schemelor moștenite de la comuniști în toate domeniile vitale ale R. Moldova a devenit mai mult decât un imperativ pentru stat și societate. Fondul Forestier Național, care nu e o excepție, poate fi un început bun de a porni un proces de curățenie și ordine, de a-i face pe cetățeni să se convingă că statul e mai puternic decât grupările criminale. Constituția Republicii Moldova prevede clar că pădurile sunt un bun public și nu o pradă a clanurilor și mafiei silvice.

Vă rog: faceți dreptate pădurilor noastre și reînnoașteți-le poporului!

Cu respect,

Alecu RENIȚĂ,

Semnatar al Declarației de Independență a Republicii Moldova, Cavalier al Ordinului Republicii

rile statului puteau fi date în arendă până în 49 de ani. Această HG echivala, practic, cu privatizarea (camuflată a) unui bun public, deoarece, conform Constituției din 1994, fondul forestier național este proprietatea statului (fără drept de privatizare). Despre hotărâre, însă, din cauza intereselor regimului politic de atunci și lipsei unei dezbateri publice, s-a aflat, din păcate, câțiva ani mai târziu, în momentul în care consecințele arendei au devenit vizibile. În jur de 11.500 de hectare fuseseră, deja, înstrăinate, „în scopuri cinegetice și recreative”.

În aceste circumstanțe și, ținând cont de schimbarea contextului politic (importanța momentului a fost discutată în partea teoretică a ghidului), Mișcarea Ecologistă din Moldova (MEM) a gândit, a planificat și a declanșat o campanie de advocacy, a cărei scop final era abrogarea acestei hotărâri și, în consecință, reînnoarea pădurilor în proprietatea deplină a statului. Pentru a-și

atinge țelul, MEM a recurs la numeroase tactici de advocacy, care, în cele din urmă, după o campanie perseverentă de câțiva ani, au dat rezultatele mult așteptate.

De exemplu, începând cu anul 2013, revista „Natura” a organizat o campanie de presă la nivel național, găzduind neîntrerupt o serie de opinii, articole informative, apeluri, scrisori deschise către diverse ținte – factori decizionali (gradual, de la conducerea Moldsilva, ministrul Mediului -- la prim-ministru și președintele RM) dedicate temei respective, iar în anul 2014, aproape fiecare număr a inclus câte minimum o rubrică (adesea o pagină) privind subiectul arendei pădurilor. Simultan, MEM a mobilizat și alte instituții mass-media (TV, Radio, Presa scrisă, Rețele Sociale) creând o platformă comună, extinsă la nivel național, care a conferit dimensiuni sociale, ecologice, comunitare și economice, campaniei de informare, sensibilizare, conștientizare a cetățenilor și factorilor de decizie. Implicarea celor mai diverse instituții mass-media, inclusiv la nivel regional, raional și local, a generat în scurt timp un puternic curent de opinii în favoarea protecției pădurilor și abrogării HG din 2008. Ciclu de emisiuni televizate și radiofonice la nivel național „Natura în obiectiv” (TV Moldova 1) și „EcoMonitor” (Vocea Basarabiei) cu referire la privatizarea camuflată

NATURA • August 2013

Faceți dreptate pădurilor noastre și reînnoașteți-le poporului!

(din Scrisoarea deschisă adresată conducerii R. Moldova)

Tăierile ilicite, arendarea fondului forestier, corupția în domeniu – sunt doar câteva dintre problemele abordate în Scrisoarea deschisă semnată de Alecu Reniță către Președintele R. Moldova, Nicolae Timofti, Președintele Parlamentului, Igor Corman și Prim-ministrului, Iurie Leancă. Scrisoarea deschisă poate fi citită integral în pag. 3 din numărul iulie al revistei NATURA.

Mai multe personalități au reacționat la problemele expuse și consideră oportună implicarea factorilor de decizie într-o salvare a pădurii.

Nicolae DABIJA, academician:

– Am citit cu durere Scrisoarea deschisă adresată conducerii R. Moldova de către Alecu Reniță, proeminentă personalitate, unul dintre ecologistii inimoși de la noi. El vorbește despre moartea naturii, de bolșevismul barbar, care a pătruns în pădurile noastre venindu-le de hac precum unor dușmani.

Cred că la ora actuală există o singură soluție: toți cei vinovați de defrișarea pădurilor, de prefacerea unor masive întinse în pustie – să fie pedepsiți. Cum?! Soluția ne-o oferă Ștefan cel Mare: cei care intrau în țară și incendiau dumbrăvile multiseculare erau înjunghiați la pluguri și puși să are locurile arse, unde după aceea se semăna ghindă.

Parcă-i și văd pe alde Păpușoi și Tarlev cum roagă de milă, ei, înhâmați, afirmând că au distrus natura din dragoste.

Fondul forestier trebuie salvat! Azi. Pentru că el să ne salveze mâine. Tăierile ilicite urmează a fi stopate de urgență! În fruntea ocazilor silvice să fie puși oameni onești, nu hoți. Să fie

Varvara BUZILĂ, director-adjunct al Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală:

– Voi porni, și în acest caz dramatic sau chiar tragic, de la Eminescu, care vedea în codru o Dacie, transfigurată spunând în minunatul poem *Călin* (file din poveste), că „până și stejarii vecinici poartă suflute sub coajă”. Tot el spunea, memorabil: codrul – frate cu românul. Să ne mai aducem aminte ad hoc și de „Împărat slăvit e codrul...”.

Spre marea noastră dezamăgire Împăratul a devenit Cenușăreasă. Pădurea noastră care ne-a păstrat ființa și focul din vatră e supusă unui tratament de-a dreptul barbar, unor acțiuni masive de distrugere.

Scrisoarea deschisă a dlui Alecu Reniță stărnește nu doar neliniște, ci și groază. Simți un adevărat bloc de gheață în spate când te gândești că așa ceva se întâmplă sub ochii noștri în secolul al XXI-lea.

Trebuie să facem ca acest imperativ și puternic SOS să fie auzit. Iar ca să se întâmple așa ceva, e nevoie să strigăm toți, în unison: „Să salvăm pădurea strămoșască”. Să păzim cu sfințenie codrii noștri, care sunt totuna cu ființa noastră.

să se intervină în sistem, să fie anulat Regulamentul prin care ni se iau cu jașca pădurile, să fie redresată situația și să nu se mai admită și în continuare abuzuri.

Vasile MAHU, ex-director al Agenției „Moldsilva”:

– Consider această scrisoare enorm de importantă, foarte actuală și, într-o oarecare măsură, întârziată, în sensul că o așteptam demult, încă până la 2009. Oamenii, comunitățile din preajma pădurilor au sesizat fărâdelegile încă pe timpul conducerii comunist-vorononienice și așteptau ca odată cu schimbarea coloraturii politice să se ia oarecare măsuri legate de păduri, prin reconfirmarea statutului lor legal. Acest lucru, însă, nu s-a întâmplat. În acest mod, noua conducere a pierdut din încrederea electoratului la acest subiect.

Înțelepciunea populară ne spune că nimeni nu are dreptul asupra apelor, pământului, pădurilor. Nimeni nu are dreptul să zăgazuiască, nici să oprească accesul oamenilor la apă. Același lucru se întâmplă și cu pământul – îl stăpânim pe o anumită perioadă, dar cum am venit pe lumea aceasta, așa și ne ducem. Exact în același context se înscrie și pădurea. Cu adevăratele, chiar dacă suntem la începutul mileniului trei, pădurea ține de imaginarea noastră multiseculară, în care apare ca o pavăză enormă, care asigură stratificarea lumii. Dacă vom continua să distrugem pădurea, vom avea doar de pierdut, iar recuperarea nu va veni nici peste sute și mii de ani.

Subsemnăm în totalitate Scrisorii deschise și cred că este absolut necesar un management integrat al mediului. Ar fi oportună, cred, o întâlnire a unui grup de inițiativă, pentru a formula o opinie colectivă asupra acestui subiect de mare actualitate.

Maria SANDU, dr. în chimie, Asociația Calitatea Mediului:

– Gestionarea durabilă a pădurilor este imperativă. De aceea, susținem și considerăm important subiectul Scrisorii deschise adresate Președintelui R. Moldova, Președintelui Parlamentului, Prim-ministrului.

Fără îndoială, sunt multe motive care impun prioritar protecția pădurii și neadmiterea/incetarea abuzurilor semnalate. Aș accentua doar una dintre funcțiile ecologice ale pădurii – menținerea apei pe Terra.

Cercetările științifice arată că defrișarea pădurii se răsfâșe negativ asupra regimului hidrologic al apelor de suprafață și subterane. Primăvara, la topirea zăpezii, pădurea, ne apără de inundații puternice. În lipsa pădurii viitura este bruscă și cu undă mai mare. De aici și rolul benefic al pădurii asupra regimului hidrologic în bazinele râurilor în lunile noiembrie - aprilie. Pe timp de vară se menține același rol pozitiv al pădurii, deoarece cota parte a apei ce participă în procesul de transpirație în structura complexă a bilanțului apei este comparativ mică.

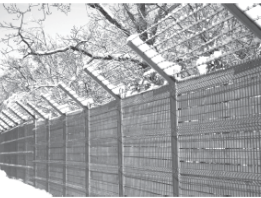
Conservarea și protecția pădurilor, a resurselor acvatice se impun în mod prioritar. La fel, protecția ecosistemelor naturale, folosința chibzuită și conservarea regnului vegetal, protecția ariilor naturale protejate – toate trebuie asigurate nu numai la nivel local, dar și regional.

Pentru conformitate:
Liliana CURCHI

DECLARAȚIE de credință față de pădurile Republicii Moldova

Întreaga viață mi-am dedicat-o pădurilor și ocrotirii mediului înconjurător. Sunt unul dintre fondatorii silviculturii naționale în R. Moldova, iar în anul 1990, în calitate de conducător al Fondului Forestier Național, mi-am asumat răspunderea pentru destinul și dezvoltarea pădurilor moldovenești. Nu mi-am trădat niciodată profesia de inginer silvic și am rămas de-a lungul timpului fidel pădurilor noastre pe care le apreciez ca pe cea mai mare bogăție a R. Moldova. Afirm acestea ca un argument că am dreptul moral să mă pronunț în public față de orice decizie care influențează destinul pădurilor noastre și să atrag atenția conducerei țării atunci când observ că ele sunt administrate prost și sunt supuse pericolului de degradare, inclusiv prin privatizări camuflate.

Anul trecut am descoperit cu întârziere, deoarece „Moldsilva” mai rămâne în mare măsură o agenție închisă, că prin Regulamentul lui Tarlev-Voronin de dare în arendă a pădurilor statului pe 49 de ani se produce, de fapt, privatizarea Fondului Forestier Național, ceea ce contravine Constituției. M-am documentat la fața locului, în pădurile arendate, cum se aplică Regulamentul și am rămas îngrozit: în păduri au apărut construcții capitale, palate, vile, castele și kilometri de garduri de sămă ghimpată. Nu e nevoie să fi silvicultor ca să înțelegi că un asemenea model înseamnă moartea pădurilor moldovenești. Pierderile provocate, calculate în ansamblu, se ridică la sute de milioane de lei și pun în pericol echilibrul ecologic al țării. Am tras clopoțele, am alertat Mișcarea Ecologistă din Republica Moldova, Ministerul Mediu și Academia de Științe, am organizat mai multe conferințe de presă prin care am demonstrat că s-a deschis cutia Pandorei pentru pădurile republicii și că, în

Alexei PĂLĂNCĂANU, inginer silvic, doctor, academician AAS, cavalier al Ordinului „Gloria Muncii”, conducător al „Moldsilva” (1990-1994; 1998-2000)

numai 5-10 ani, ele vor fi fragmentate până la epuizare și vor dispărea ca organism unitar. Le mulțumesc tuturor care m-au susținut și s-au solidarizat cu cauza noastră de a abroga Regulamentul Tarlev-Voronin.

Acum, când privatizarea camuflată, ca expresie cinică a jafului și a crimelor comise în Fondul Forestier Național, a ajuns pe masa conducerii țării, iar primul-ministru, dl Iurie Leancă, a început să se documenteze în mod serios despre afacerile murdare de milioane ce se derulează sub masca arendării, rețelele mafioate au dat primele semne de neliniște. Șmecherii care au luat pe bani de nimic suprafețe mari din pădurile statului au pornit să tragă sforle, să alege la cei de sus care le-au dat garanții – desigur, nu pentru ochi frumosi – și au început deja să recurgă la armele lor criminale – intimidările, nici de șantajul și nici de atacurile voastre murdare. Eu o să-mi fac datoria în continuare de a opri jaful și privatizarea pădurilor statului, iar de orice agresiune fizică sau juridică împotriva mea sau a colegilor mei veți fi direct responsabili.

Alexei PĂLĂNCĂANU, inginer silvic, doctor, academician AAS, cavalier al Ordinului „Gloria Muncii”, conducător al „Moldsilva” (1990-1994; 1998-2000)

extindere a fondului forestier național până al 20% din teritoriu și soluționarea ecologică a problemei arendei pădurilor. Este vorba de ședința din 11 noiembrie 2013 a Consiliului Suprem de Securitate al Republicii Moldova, care a reunit la un loc factorii decizionali de cel mai înalt rang din stat. În urma acestei întâlniri, Consiliul „a luat o decizie în care recomandă instituțiilor abilitate ale statului să ajusteze legislația națională în domeniu la standardele Uniunii Europene și să realizeze reforma instituțională a structurilor de protecție a mediului”⁷.

O altă componentă importantă a campaniei de advocacy a constituit-o lucrul cu comunitățile locale afectate de construcțiile de vile din pădurile înveci-

nate cu localitățile lor. Nemulțumirile, protestele și acțiunile comunităților locale au extins frontul anti-arendă și au implicat un mare contingent de cetățeni, hotărâți să-și apere drepturile lor tradiționale la păstrarea pădurilor din preajma localităților lor. De exemplu, lobby indirect a fost realizat de către locuitorii comunei Sociteni (Ialoveni), „care s-au pomenit peste noapte cu arendașii pădurii din localitate pregătiți a intra cu drujbele și topoarele pentru a curăța terenul și a construi imobile. Localnicii, în fața pericolului de a rămâne fără pădure, au ieșit să-și apere bunul moștenit de la strămoși – au blocat traseul Chișinău – Hâncești, au scandal lozinci și au afișat mesaje precum „Pădurea strămoșilor în mâinile burtoșilor” sau „Vrem justiție independentă”, au protestat în fața Guvernului, s-au confruntat cu muncitorii angajați pentru lucrările de defrișare” (revista națională „Natura”, mai 2013). Prin urmare, cei afectați direct de aceste acțiuni au pus în aplicare și altă tehnică de advocacy, coercitivă – demonstrațiile/protestele, adoptând o strategie de confruntare. MEM a susținut „poziția oamenilor de la Sociteni și din alte localități care nu permit tăierea pădurii. E o crimă să intri în pădure, să dobori copacii, să betonezi poienile și să construiești palate pentru îmbogățirii tranziției. Codul Silvic interzice și pedepsește asemenea activități. Legea nu permite niciun fel de gard, niciun fel de construcții. În spatele unor astfel de abuzuri stau persoane care dau și iau mită, corup și implică demnitari de diferite ranguri. Spre final, ei cumpără o hotărâre a judecătoriei și își bat joc de oameni, de lege, de instituții. Intră în pădurile statului ca niște barbari. De fapt, trebuie ca Moldsilva

7 URL: <http://www.presidente.md/rom/comunicate-de-presa/consiliul-suprem-de-securitate-a-luat-in-dezbatere-asigurarea-securitatii-ecologice>

Domnului Iurie Leancă,
Prim-Ministru al
Republicii Moldova

Stimate dle Prim-Ministru,

În ultimii ani am făcut mai multe demersuri către conducerea de vârf a R. Moldova cu argumentele de rigoare pentru a abroga Regulamentul Tarlev-Voronin nr. 187 din 2008, regulament prin care pădurile statului sunt înstrăinate și date în așa-numita arendă. După recenta concediere a șefului de la „Moldsilva”, consider că a venit momentul oportun de a lichida vechea restanță și anume, abrogarea unui Regulament, prin care sunt furate „legal” sute și mii de ha din pădurile Moldovei. Argumentele mele pentru abrogarea Hotărârii de Guvern din 2 februarie 2008 rămân aceleași:

1. Regulamentul a fost făcut la comanda politică a clanului Voronin și avea drept scop improprierea, din contul pădurilor statului, a conducătorilor comunisti, a demnitarilor de la guvernare, inclusiv a celor de la „Moldsilva”.

2. Deși Constituția prevede că pădurile sunt un bun public și aparțin statului, Regulamentul a sfidat Legea fundamentală a R. Moldova și a fost promovat prin HG pentru a da în arendă suprafețe mari din fondul forestier pentru 49 de ani, ceea ce înseamnă o privatizare camuflată.

3. Aplicarea Regulamentului în practică s-a dovedit a fi un jaf de mari proporții și a compromis definitiv darea în arendă recreativă a pădurilor statului; propun ca persoanele interesate în dezvoltarea turismului recreativ să-și dezvolte afacerile private în satele moldovenești situate în locurile pitorești.

4. Calculele efectuate de experții silvici ai Mișcării Ecologiste din Moldova arată că pierderile economice suportate de către stat în urma transferării în arendă recreativă a unor terenuri împădurite depășesc cu mult un miliard de lei, fără a lua în calcul costurile ecologice pe termen lung a fiecărei ha înstrăinat din Fondul Forestier Național.

5. Contrar intereselor naționale legate de securitatea ecologică, R. Moldova continuă să rămână țara cu cea mai mică suprafață împădurită din Europa și, din prea puținul teritoriu rezervat pădurilor statului, sute și mii de hectare au fost date în „arendă” și alte mii de ha sunt negociate la negru și urmează a fi vândute noilor proprietari.

6. Abrogarea Regulamentului nu va avea efect retroactiv, dar prețul de arendă recreativă pentru un ha de pădure se cere a fi majorat de la suma simbolică de 4 mii de lei/ha la cel puțin 125 - 150 de mii de lei/ha. Baniile acumulate din contractele de arendă încheiate până în 2014 să fie direcționate în exclusivitate pentru împădurire. Construcțiile capitale făcute în pădure contrar Regulamentului să fie demolate, indiferent de funcția sau rangul proprietarului.

7. Abrogarea Regulamentului a fost solicitată în ultimii 3 ani de un număr impresionant de organizații neguvernamentale și academice, de comunitățile locale care și-au pierdut pădurile, de zeci de mii de cetățeni onesti. Abrogarea Regulamentului ar fi un răspuns concret și la Hotărârea Parlamentului nr.141 din 15.06.2012 și a Deciziei Consiliului Suprem de securitate a statului nr. 01/1-02-06 din 11 noiembrie 2013.

Sunt convins că abrogarea Regulamentului Tarlev-Voronin de dare în arendă (citit privatizare) a pădurilor statului va fi un act de justiție făcut de Guvernul Leancă, pe care societatea moldovenească îl va prețui la justa valoare.

Cu respect,
Alec RENIȚĂ,
Președintele Mișcării
Ecologiste din Moldova

să-și asume greșeala și să anuleze contractele de arendă a pădurii, care, conform Constituției aparțin poporului” (Alec R. Reniță).

Subliniem, de asemenea, că pe durata campaniei, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Pirkka Tapiola, a fost ținut la curent, de către MEM, cu activitățile desfășurate și atitudinea autorităților față de dosarul arendei suprafețelor forestiere, îndeosebi, fiindcă UE finanța împădurirea țării. Mai adăugăm că pe întreaga durată a campaniei de advocacy, MEM a avut o conlucrare bună cu Consiliul Național al ONG de Mediu, cu platforma națională a Parteneriatului Estic și cu cei trei miniștri ai mediului (Gheorghe Șalaru, Valentina Țapiș, Valeriu Munteanu).

Toate aceste elemente de advocacy (dar și altele), sintetizate mai sus, au contribuit la atingerea scopului propus, și anume – **modificarea/abrogarea Hotărârii de Guvern nr. 187/20.02.2008**, astfel încât să nu mai fie permisă privatizarea Fondului Forestier național, bun public.

Gheorghe CIREȘ,
Chișinău

Încă de când a intrat în vigoare Regulamentul care a permis arendarea pădurilor, el s-a înscris pe lista subiecților „fierbinți” de presă. Este vorba despre acel Regulament numit „Tarlev-Voronin”, după numele celor care l-au conceput și care l-au promovat prin Hotărârea Guvernului nr. 187 din 20 februarie 2008.

Este vorba despre acel Regulament care pretindea că prin arendă fondului forestier în scopuri de gospodărie cinegetică și/sau de recreere, turismul moldovenesc va înflori și economia va sălta peste orice așteptări. Este vorba despre acel Regulament care, de fapt, a făcut regulă din nereguli și care a legiferat fărădelegea.

Incredibil pentru toți cei care ne-am născut lângă pădure sau care i-am dus dorul în raioanele defrișate, dar subiect „fierbinte” a rămas până azi. Atât de fierbinte, încât nimeni nu

s-a atins de el. În ciuda nenumăratelor semnalări din presă, nimeni nu i-a găsit nici rezolvarea legală, nici cea morală. Parlamentul, Guvernul, Procuratura, toate instituțiile cu atribuții în silvicultură, toți știu cum a început coșmarul acesta. Oficial, toți se dau de lături, dar neoficial, toată R. Moldova vorbește că a început de la nevoia lui Voronin de a-și legaliza însușirea dictatorială a pădurii de la Tigăna pe care a transformat-o în moșie personală.

De la început s-a văzut că este încă una din legile făcute de nomenclatura comunistă pentru a croi cărări ocultoare în jurul Legii fundamentale – Constituția. Sunt cărări pe care o mână de oameni găsesc de cuviință să pășască nestingheriți, sfidând legile și dreptul nostru, al tuturor cetățenilor plătitori de taxe, la un mediu curat.

Din 2008 până acum, în ciuda nenumăratelor apeluri ale societății civile, ale comunității oamenilor de știință, ale specialiștilor nepătați din silvicultură, ale populației din zonele afectate, Regulamentul continuă să fie menținut la putere și să protejeze

de răspundere pe toți cei care și-au însușit bucăți întregi din Fondul Forestier Național, deteriorându-l. Adesea,

pentru că nimeni nu a fost pedepsit, sunt încălcate chiar prevederile acestui act normativ abuziv, ilegal și imoral.

Cât a fost Voronin, am mai putut înțelege sfidarea protestelor populației, dar ignorarea lor după căderea regimului comunist, asta nu am mai putut-o pricepe. În acest an, singurul progres făcut au fost câteva controale efectuate de echipe mixte de la Moldsilva, Inspectoratul Ecologic de Stat, Inspectoratul

de Stat în Construcții și reprezentanții ai Mișcării Ecologiste din Moldova. Rezultatul este că s-a constatat ceea ce se știa demult. Dar de făcut nu s-a făcut nimic. Căsoaiele cu aspect de palat, prevăzute cu becuri și garaje, cu garduri ilegale, numai construcții provizorii nu sunt. Acolo se lăfăie nestingherită nomenclatura. La fel și A. Popușoi, responsabil scos în față și anchetat într-o vreme, s-a pierdut în ceață. Între fumigenele lansate de politicienii de ieri și de azi, nimeni nu mai știe nimic de acel dosar. Cum e până la urmă: e vinovat, sau nu? Și asta-i cel mai rău. Când conducerile se schimbă, dar năruvurile nu.

Dar cel mai grav consider că este faptul că răul e lăsat să curgă în continuare. Înainte de a pedepsi vinovații, răul trebuie tăiat din rădăcină prin abrogarea de urgență a Regulamentului. Numai așa se poate stopa extinderea dezastrului spre alte păduri din Fondul forestier național. Chiar nu se găsește nimeni dintre marii noștri să aibă curaj să facă odată pentru totdeauna ordine în pădurile noastre?

JURNAL DE CHIȘINĂU

Politică Opinii Social Cultură Alte Secțiuni Unirea Inteligența

Pădurile, luate cu asalt de afaceriștii din R. Moldova

Suprafața pădurilor arendate pentru agrement și recreere aproape că s-a triplă pe parcursul ultimilor ani. Moldovenii arendează loturi de pădure pentru o perioadă de 49 - 99 de ani.

După ce comunistii au fost criticați dur că au dat păduri în arendă, iar pe numele fostului șef al „Moldsilva”, Anatol Popușoi, a fost deschis dosar penal care se mai prăfuieste prin sertarele procuraturii, cei care l-au înlocuit în funcție nu s-au sinchisit să continue această practică, și chiar cu mai mult zel.

Dacă ești doborâ de bani, nu e nicio problemă să te alegi în Republica Moldova cu 1 - 2 ha de pădure. „In scopuri de agrement și recreere”, să îngrădești cu plășă metalică o plajă, altădată loc public, și să percepi taxe de la oamenii care vor să se odihnească aici, chiar dacă nu ai ridicat un deget să investești ori să amenajezi plaja. Pădurea de la Holercani este locul la care aspiră mai mulți oameni bogați din Republica Moldova. Bătălia pentru o bucată de pădure pe malul Nistrului se dă din 2006. Undeva, în mijlocul pădurii, se găsește

pensluina Căpitanului de stat cu vilele miniștrilor. În scurt timp, acestea pot fi umbrite nu doar de falnici stejar, ci și de „cottage-uri moderne”, expresie întâlnită în una din deciziile consiliului local Ustia.

Lux pe malul Nistrului

Satul Holercani, raionul Dubăsari, deși e situat pe malul Nistrului, riscă să rămână fără ieșire la Nistru, după ce fâșia de pădure care desparte satul de apă a fost dată în arendă pentru 49 de ani la 16 agenți economici. Trei dintre aceștia s-au căpățuit cu câte 1-2 hectare pe timpul guvernării comuniste, contractele fiind încheiate în 2008 de persoane fizice și fostul director al „Moldsilva”, Anatol Popușoi. Un contract, prin care unul cedă teren și se atribuie, în arendă pentru 49 de ani, 1,5 ha de pădure, este încheiat în 2010, iar celelalte sunt întocmite în mai 2011 de către fostul director al „Moldsilva”, Ion Lupu, și diverse persoane din or. Chișinău și Strășeni.

Lupu a oferit suprafețe de la 10 ani până la 1,5 ha de pădure, contra taxei de 445 lei/per ar anual. Oamenii din S. Holercani sunt revoltăți și își spun că, în cazul în care va fi tăiată ori va fi îngrădită pădurea și accesul spre Nistru, vor ieși să protesteze. Terenul arendat cuprinde plaja, o vâgăună cu izvoare, cu care se mândreau înainte vreme holercănenii, și stâncă cu peștera, despre care se spune că a găzduit locuitorii satului în timpul celui de-al doilea război mondial. În timp ce proprietarii

Statul pierde anual circa un miliard de lei din cauza unui regulament mai vechi, aprobat încă pe timpul Guvernului Tarlev, prin care se permite darea în arendă a suprafețelor împădurite la costuri derizorii.

Președintele Mișcării Ecologice din Moldova, Alecu Reniță, a solicitat miercuri, 27 mai, Executivului, în cadrul unei conferințe de presă, anularea regulamentului și modernizarea cadrului legislativ în domeniu pentru a evita o criză ecologică de proporții.

Potrivit lui Alecu Reniță, pe parcursul a doar 15 ani Republica Moldova a fost deposedată de peste 11 mii 800 de hectare de păduri, terenuri care au fost date în chirie la prețuri exagerat de mici, fără a se ține cont de interesele naționale. Pe aceste suprafețe, date în folosință pe un termen de 49 de ani, în majoritatea cazurilor, prin scheme ilegale și cu susținerea tacită a Agenției de Stat „Moldsilva”, au fost ridicate case sau baruri, terenurile anterior împădurite devenind șantiere. Președintele Mișcării Ecologice din Moldova a menționat că a trimis o scrisoare premierului Chiril Gaburici prin care subliniază ca fondul forestier național se află în prag de dezastru și este nevoie de reforme instituționale pentru a opri o eventuală criză ecologică de proporții.

„Abrogarea regulamentului a fost solicitată în ultimii trei ani de un număr de peste 60 de organizații neguvernamentale, personalități, dar și comunități locale care și-au pierdut pădurile, dar până acum nu s-a întreprins nimic relevant. S-au construit case, palate, castele. Statul pierde anual circa un miliard de lei din cauza gestionării frauduloase a suprafețelor împădurite. Este o bătaie de joc față de tot ceea ce înseamnă păduri în Republica Moldova”, a declarat Alecu Reniță.

Solicitat de Radio Chișinău, directorul adjunct al „Moldsilva”, Fiodor Botnari, a negat orice implicare a instituției în scheme ilegale de dare în arendă a suprafețelor împădurite, explicând situația actuală din domeniu prin cadrul legal imperfect.

„Ecologiștii cer abrogarea vechiului Regulament. Noi suntem de acord cu aceasta, dar nu putem face ce dorim. „Moldsilva” se conduce doar de cadrul legal existent. Există argumentări economice, dar și o metodologie de calcul. Chiar și Comisia parlamentară care s-a ocupat de acest caz și, în particular de activitatea Agenției, a sugerat modificări la acel Regulament”, a declarat Fiodor Botnari.

Unul dintre primii care a beneficiat de acest regulament a fost ex-președintele Vladimir Voronin care a luat în arendă pădurea de lângă localitatea Țiganca pentru o perioadă de 49 de ani.

Într-un final, după numeroasele eforturi demarate în această direcție din 2012 până în 2016 și a unor perioade îndelungate de tergiversări, instabilitate politică, lipsă de progres, **Hotărârea de Guvern nr. 770 din 17.06.2016**, a dat curs cerințelor insistente ale ecologiștilor, a făcut dreptate cetățenilor, stopând arenda și readucând pădurile înapoi poporului.

ziarul de gardă

NR. 482 (7 AUGUST 2014)

Stăpânii pădurilor din R. Moldova

Oameni de afaceri, deputați, miniștri, procurori, dar și rude ale acestora, dețin în arendă peste 8 mii ha de pădure. În ultima perioadă, din cauza neregulilor depistate de Agenția „Moldsilva” în procesul de gestionare a fondului forestier, dar și ca urmare a deciziilor agenților economici de a renunța benevol la fășii întregi de păduri, prin intermediul instanțelor de judecată au fost reziliate 128 de contracte de arendă de pădure, cu o suprafață totală de 6,7 mii ha. Mai mulți arendași se plâng că suportă doar pierderi financiare dintr-o astfel de activitate.

Peste 8 mii de hectare de pădure sunt date în arendă, în majoritatea cazurilor, pentru următorii 49 de ani.

În luna mai 2014, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a decis, definitiv și irevocabil, să rezilieze, la solicitarea „Moldsilva”, două contracte de arendă în valoare totală de aproape 52 ha de pădure din ocolul silvic Vadul lui Vodă cu firma SRL „Olinec”, contracte valabile din anul 2008. Solicitarea celor de la „Moldsilva” a survenit după ce firma „Olinec” nu și-a onorat obligațiile contractuale, având acumulate datoriile de aproape 60 de mii de lei pentru plata arendei. Firma „Olinec” are doi fondatori și este administrată de către Oleg Toderița, nume similar cu al fostului director de la Întreprinderea de Stat „Cartuș”, cunoscut ca un apropiat al fostului ministru de Interne, Gheorghe Papuc. În iulie 2013, tot prin judecată, a fost reziliat un alt contract între „Moldsilva” și un agent economic, „Hunter Elite Club”, care deținea în arendă 168 ha de pădure în Ocolul Silvic „Bravicea”. Instanța a decis rezilierea contractului la solicitarea agentului economic, care a susținut că activitatea nu i-a adus venitul scontat inițial.

„Moldsilva”: 128 de contracte au fost reziliate

Pe 11 iulie 2014, Agenția „Moldsilva” anunța că din totalul de 842 de contracte de arendă întocmite în perioada 2008-2012, cu o suprafață de 14 mii 920 ha, până în prezent au fost reziliate prin judecată și de comun acord al părților 128 contracte cu suprafața totală de 6793 ha. „Moldsilva” preciza că actualmente, între agenție și alți beneficiari, sunt încheiate 714 contracte de arendă pe o suprafață totală de 8126 ha, ceea ce constituie 2,4% din suprafața totală de 336 mii 474 ha a fondului forestier național. 661 de contracte sunt în scop de recreere, cu o suprafață de 1652 ha, și 53 de contracte în scop de gospodărire cinegetică, cu suprafața de 6473 ha. Totodată, „Moldsilva” anunța că pe rolul instanțelor de judecată sunt 46 de dosare cu suma datoriei de 2,65 mln lei și 48 de titluri executorii transmise la executor cu suma datoriei de 6,06 mln lei.

Am încercat să aflăm de la reprezentanții „Moldsilva” lista tuturor agenților economici cu care a fost reziliat contractul. Inițial, reprezentanții Serviciului de Presă al instituției ne-au spus că persoana care are toate aceste date se află în concediu. Ulterior, când acea persoană urma să revină la serviciu, am fost informați că acest lucru nu s-a întâmplat, iar mai târziu, că va trebui să trimitem o scrisoare oficială pentru a avea aceste informații în câteva zile. Până acum, deși a trecut mai mult timp, nu am primit încă un răspuns oficial.

MIȘCAREA ECOLOGISTĂ SOLICITĂ ANULAREA REGULAMENTULUI CE PREVEDE ARENDAREA FONDULUI FORESTIER

28 mai, 2015

Mișcarea Ecologistă (ME) solicită anularea Regulamentului ce permite arendarea fondului forestier național pentru 49 de ani. Potrivit agenției „INFOTAG”, despre aceasta a comunicat miercuri, în cadrul unei conferințe de presă, președintele ME, Alexu Reniță, care de repetate ori a adresat scrisori deschise în acest sens Guvernului.

El a menționat că Regulamentul a fost adoptat în 2008 de Guvernul Vasile Tarlev la comanda politică a autorităților de atunci. Potrivit spuselor sale, în scrisoarea adresată Premierului Chiril Gaburici se vorbește că „fondul forestier național este în prag de dezastru și sunt nevoie reforme instituționale pentru a delimita competențele de reglementare, control și administrare”.

„Datorită acestui Regulament, liderii Partidului Comuniștilor, oficiali și conducătorii Agenției Moldsilva au obținut terenuri forestiere din proprietatea statului. Primul care a folosit această prevedere a fost fostul șef al statului Vladimir Voronin, care a arendat un lot de pădure în Țiganca pentru 49 de ani”, a spus Reniță.

Potrivit spuselor sale, prin scheme ilegale, pădurile arendate apoi se privatizează, astfel statul este lipsit de proprietate.

„Acest Regulament este jaf în proporții deosebit de mari și a compromis definitiv procesul de arendare a pădurilor. În anii următori Moldova riscă să rămână fără păduri, dacă nu vor fi luate măsuri urgente”, a declarat Reniță.

Președintele mișcării a menționat că „în ultimii ani mulți oameni și organizații neguvernamentale s-au plâns că din cauza regulamentului pădurile sunt înstrăinate”.

MOLDOVA

14 iulie, 2015

Valentina Basiul

Arenda pădurilor, o privatizare camuflată

Mai multe sectoare de pădure din jurul capitalei au fost date în arendă pentru zeci de ani unor oameni de afaceri, care și-au ridicat pe ele vile impozante sau intenționează să dezvolte proiecte imobiliare

Multe sectoare de pădure din jurul Chișinăului au fost date în arendă pentru zeci de ani unor oameni de afaceri, care între timp au ridicat vile impozante sau intenționează să dezvolte diverse proiecte imobiliare. Chiar dacă legislația prevede că sunt permise doar construcții ușor demontabile, fără a tăia copaci și arbuști, în realitate arendașii defrișează pădurea și zidesc imobile din beton. Ministrul adjunct al Mediului Lazăr Chirică și președintele Mișcării Ecologice Alecu Reniță au vrut să inspecteze un astfel de imobil, dar nu au fost lăsați să intre pe lotul arendat. Ei au declarat că arendarea pădurii este, de fapt, o privatizare camuflată, iar pierderile statului sunt enorme.

În pădurea de lângă Durlăști, dinspre șoseaua Balceni, din 2013 se construiește cu mai multe abateri o cabană. Cazul a fost relatat de presa de la Chișinău, iar cetățenii au sesizat instituțiile responsabile și organele de drept, care au aplicat mai multe amenzi și au stopat la un moment dat construcția. Arendașul a plătit toate amenzile, de peste 60.000 de lei, dar a continuat să înalțe căldirea și să defrișeze copacii.

Săptămâna trecută, ministrul adjunct al Mediului Lazăr Chirică, împreună cu funcționari de la inspectoratul ecologic și cel de construcții, de la Agenția Moldsilva și cu președintele Mișcării Ecologice din Republica Moldova, Alecu Reniță, au mers la fața locului într-o inspecție anunțată. Nu au fost însă lăsați să intre în corpul de pădure arendat. Unii funcționari, printre care și vice ministrul Mediului, au făcut cale întoarsă, alții au fost nevoiți să sară gardul de peste doi metri pentru a vedea ce se întâmplă pe acel segment de pădure. Ulterior, ministrul adjunct al Mediului Lazăr Chirică a sesizat procuratura. El spune că și ceea ce a văzut până la poartă l-a pus în gardă.

„Am depistat, în primul rând, un drum, cu o lățime de 6,5 metri, pentru câțiva metri este asfaltat, apoi este caldarâm. Au zis că caldarâmul acesta este ușor demontabil. Să știți că nici Piața Roșie nu are un astfel de caldarâm cum este aici în pădure. Pentru aceasta au fost tăiați vreo 50 de copaci și vreo 200 de arbuști. Este un lucru strigător la cer faptul că de o parte a drumului și de altă parte sunt niște pereți de peste doi metri de beton”.

Lazăr Chirică a subliniat că instituția responsabilă de păduri în Republica Moldova este Agenția Moldsilva, care nu se subordonează ministerului. De asemenea, el a spus că Moldsilva poate rezilia contractele de arendă atunci când arendașul nu respectă regulile stabilite, dar că el nu cunoaște astfel de cazuri.

Alecu Reniță

La părerea președintelui Mișcării Ecologice, Alecu Reniță, arendarea pădurii în Republica Moldova este o privatizare camuflată: contractele sunt pe perioade foarte mari - 30 sau 49 de ani - , iar majoritatea arendașilor percep aceste fășii forestiere drept proprietate privată. În plus, majoritatea loturilor arendate în scop de recreere se află în jurul capitalei. Altfel spus, pentru sume modice, de doar 4.000 de lei pe an per hectar, unii afaceriști intră în posesia unor suprafețe ce sunt uneori vândute și cu jumătate de milion de euro. Cazul de la Durlăști, spune Alecu Reniță, nu este unul izolat. Corpul de pădure de la Dănceni, cunoscut și ca Poiența Veselă, după denumirea taberei din preajmă, este exemplul cel mai prost care arată în ce pot se transforma renumiții codri ai Moldovei. Acolo, printre „proprietarii” cartierului de vile figurează și rude ale unor miniștri.

„După calculele mele, făcute împreună cu colegii de la Institutul de Ecologie și Geografie, anual numai din arenda recreativă statul Republica Moldova pierde peste un miliard de lei. Eu sunt convins că dacă trecem la costuri ceea ce înseamnă servicii ecosistemice și includem și alte aspecte care nu intră în cea ce leama lemoasă, o să rămânem pur și simplu uimiți care sunt pierderile reale”.

Cei doi vorbitori au sugerat că responsabili de la Moldsilva ar fi implicați în aceste scheme, dar, așa cum ei ar fi creat problema, permițând arendarea pădurii, tot ei sunt în măsură să o rezolve. Directorul Moldsilva, Iurie Apostolachi, în funcție de câteva luni, spune că se află în proces de analiză a contractelor de arendă.

„Este o situație foarte neplăcută și, cu părere de rău, este o situație pe care am moștenit-o. Nimeni nu scoate vina de pe Agenția Moldsilva. Am revizuit toate contractele. Am înaintat circa 700 de somații. Acum suntem în procese de judecată cu circa 140 de arendași, pentru a rezilia contractele. Eu nu mai știu ce se poate întâmpla dacă nu stopăm această expansiune incorectă a unor arendași de a construi tot ce este posibil în fondul silvic de stat”.

Alecu Reniță a cerut Delegației UE la Chișinău și reprezentanței Băncii Mondiale să urmărească acest subiect, întrucât cele două instituții ar fi principalii donatori externi care au alocat bani pentru împădurire. Degeaba vin milioane de euro pentru împădurirea a 2-3 hectare, zice expertul, când pădurea matură este distrusă sub privirile neputincioase ale reprezentanților statului.

2.2.2. Studiu de caz nr. 2

Proiectul de construcție a șase hidrocentrale pe Nistru în Ucraina (context internațional)

În **iulie 2016**, Cabinetul de Miniștri al Ucrainei a aprobat, „Programul național de dezvoltare a hidroenergiei din Ucraina până în 2026”, fără a consulta sau informa statul vecin – R.Moldova, fără a ține cont de prevederile „Convenției privind impactul asupra mediului în context transfrontalier” (Convenția Espoo, ratificată de ambele state), „Protocolului privind evaluarea strategică de mediu”, „Acordului privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului fluviului Nistru” (semnat la Roma în 2012, dar ratificat de Rada Supremă de abia în iunie 2017) etc. Prin acest proiect, care sfidează principiile dreptului internațional, țara vecină de la est, intenționa construirea unui **lanț de șase hidrocentrale pe Nistru**, în amonte de Novodnistrovsk, în regiunile Ternopol, Ivano-Frankovsk, Cernăuți (pentru energie electrică). Un astfel de plan, pus în practică nu doar că ar fi distrus ecosistemul deja afectat de hidrocentrala de la Novodnistrovsk și de nodul hidroelectric (în special, Centrala de Acumulare prin Pompaj), dar ar fi putut crea premisele unei crize umanitare, căci 80% din necesitățile acvatice ale Moldovei sunt acoperite de Nistru (alimentare cu apă potabilă, activități agricole/economice ș.a.m.d.). Cu încă șase hidrocentrale și schimbările climatice existente, în scurt timp, fluviul ar degrada masiv și seca, punând sub semnul întrebării viețile a milioane de oameni. Urmând efectul pieselor de domino, de la o problemă cu caracter transfrontalier s-ar ajunge la una regională și chiar internațională, din cauza valurilor masive de emigranți ecologici (și nu doar).

Un subiect de asemenea calibru a necesitat o campanie de advocacy și un lobby pe măsură. Cei mai experimentați ecologiști din R.Moldova, împreună cu organizațiile lor, cu întreaga comunitate neguvernamentală de mediu, cu reprezentanți ai societății civile din alte domenii, și-au mobilizat forțele, creând un front comun pentru apărarea Nistrului. Luând în calcul gravitatea situației, faptul că în spatele proiectului hidroenergetic ucrainean se aflau grupuri de interese foarte puternice, bogate și influente, ecologiștii au ales să aplice o gamă largă, diversificată de activități, care să cuprindă cele peste opt milioane de locuitori din bazinul hidrografic al fluviului Nistru și să formeze cât mai rapid o atitudine colectivă a comunităților riverane și a autorităților regionale și locale față de construcția barajelor și extinderea complexului hidroenergetic de la Novodnistrovsk. Ecologiștii moldoveni înțelegeau prea bine că fără mobilizarea și implicarea directă a societății civile din Ucraina, a populației din marile orașe care utilizau apa Nistrului, nu ar fi real să stopezi proiectul aventurier de degradare totală a fluviului. În viziunea liderilor organizațiilor neguvernamentale de mediu din R.Moldova și Ucraina, campania de advocacy și lobby urma să se desfășoare în ambele țări, în regiune și în instituțiile europene, să se extindă treptat spre palierele politice, guvernamentale, diplomatice, ecologice, mass-media, turistice, academice, civile etc. Derularea campaniei în context transfrontalier, cu implicarea instituțiilor europene, poate fi considerată cea mai exemplară

Alecu RENIȚĂ

Fluviul Nistru asigură gratis cu apă potabilă circa opt milioane de cetățeni ucraineni și moldoveni, întreținând viața și echilibrul ecologic pe un teritoriu de peste 72 de mii de km pătrați. Metaforic vorbind, Nistru e o fântână orizontală de 1362 de km, care își poartă apele din munții Carpați până la Marea Neagră. Deși bogățiile naturale și spirituale din ținuturile străbătute de Nistru au contribuit enorm ca zonele riverane să se dezvolte, iar comunitățile locale să prospere, nu putem spune că unul dintre cele mai frumoase fluviu din Europa a fost prețuit la justa valoare și că a fost apărut de proiecte grandomane, antiecologice și distructive. În perioada de ocupație sovietică, atât în Ucraina așezată cât și în RSSM, în bazinul hidrografic al Nistrului au fost construite o sumedenie de întreprinderi gigantomane, care au afectat grav calitatea apei, ihtiofauna, biodiversitatea și debitul natural al fluviului. Cea mai distrugătoare lovitură asupra Nistrului a fost aplicată de proiectul energetic din anii '80 ai secolului trecut, când s-au construit barajele de la Novodnistrovsk și Nahoren, plus uriașul lac artificial de acumulare prin pompaj de pe platoul situat în apropiere de frontiera ucraineană cu R. Moldova. Pare de necrezut faptul, dar ca să producă energie la capacitatea prevăzută, proiectul tehnic elaborat la Moscova avea nevoie de mai multă apă decât putea să aducă Nistru timp de un an. În consecință, în anul 1981, după darea în exploatare a barajului de la Novodnistrovsk în prima fază, debitul natural a scăzut catastrofal, lăsând prizele de apă ale Chișinăului și Odesei în afara liniei critice. Zeci de mii de nistreni și ecologiști, de la Lvov, Ternopol, Ivano-Frankovsk, Soroca, Râbni-

ța, Chișinău, Tiraspol, Odessa, au protestat în anii '87-89 și au cerut lui Gorbaciov și Râjcov să stopeze proiectul energetic care distrugea Nistru și lipsea de apă potabilă milioane de oameni. Savanții onști de la centru au adus conducerii Uniunii Sovietice suficiente argumente că Nistru nu are atâta apă cât va cere complexul energetic de la Novodnistrovsk, iar a construi mai multe baraje pentru a acumula cantitatea necesară de apă echivalează cu dispariția fluviului și cu transformarea lui într-un lanț de lacuri și cascade care se vor înămoli și vor provoca un dezastru ecologic în regiune. Atunci, Moscova a reactionat și a făcut un pas înapoi: finanțarea a încetat și proiectul a fost conservat. Apoi imperiul sovietic s-a prăbușit, iar ecologiștii moldoveni și ucraineni au considerat că nimeni și niciodată nu va mai reanima un proiect falimentar, care ștergea Nistru de pe hărțile lumii.

...Dar prostia și lăcomia omenească par inepuizabile, indiferent de timpuri și regimuri. După aproape patru decenii de la construcția barajului de la Novodnistrovsk, Nistru a suportat pierderi uriașe fără să provoace mari îngrijorări la Kiev sau la Chișinău. În aval de Naslavcea, pe o distanță de aproape 700 de km, debitul fluviului s-a înjumătățit, iar ecosistemele nistrene au degradat până la faza inadmisibilă, când își pierd capacitatea naturală de purificare a cursului de apă și de păstrare a biodiversității. Procesul eutrofizării, caracteristic mlaștinilor și zonelor umede, a cuprins întreaga albie a fluviului, de la izvoare până la liman. Dacă, pe timpuri, Nistru aducea anual pe teritoriul R. Moldova 10-11 km cubi de apă și două viituri în primăvară și

SALVAREA NISTRULUI, O PROBLEMĂ DE SECURITATE NAȚIONALĂ ȘI REGIONALĂ

toamnă, atunci, în prezent, cu mare greu mână 5-6 km cubi, fără nici o viitură. Starea actuală a Nistrului e una foarte apropiată de o catastrofă ecologică. Vocile răzlețe și singulare ale ecologiștilor au răsunat în pustiu, fără să neliniștească autoritățile și comunitățile riverane. În loc să se facă demersuri insistente din partea Chișinăului și Kievului către Uniunea Europeană de a susține financiar și cu experți internaționali elaborarea unui studiu complex de refacere ecologică a Nistrului și de administrare bazinală în comun, observăm tendințe deosebite de periculoase, când un grup foarte restrâns de oligarhi ucraineni încearcă să stoarcă profituri uriașe, private, prin distrugerea definitivă a fluviului, prin construirea a șase baraje noi, hidroenergetice, de lângă Hotin și până la Halici. Dincolo de încălcarea brută a legislației ucrainene (barajele ar urma să fie ridicate în arealul a patru Parcuri Naționale), oligarhii din statul vecin, pentru a evita un conflict internațional, fac presiuni din umbră asupra conducerii R. Moldova de a semna necondiționat Acordul de funcționare a complexului hidroelectric nistren, un acord prin care moldovenii ar fi nevoiți să concesioneze pe mulți ani înainte drepturile asupra barajului de la Naslavcea, a lacului de acumulare și a terenurilor adiacente. În plus, autoritățile moldovene nu stabilesc clar în proiectul de Acord monitorizarea în comun a volumului de apă (150-200 m cubi/secundă), care va intra neîntrerupt pe teritoriul R. Moldova. Ele nu fac nici o referință la responsabilitățile concrete în caz de reducere forțată a cantității de apă și nu spun care vor fi despăgubirile pentru

prejudiciile aduse Nistrului din cauza lipsei de apă necesară pentru menținerea fluviului pe teritoriul moldovenesc. Mai mult decât ciudat pare faptul că R. Moldova nu cere în Acord evaluarea internațională a impactului de mediu asupra Nistrului pentru cele șase baraje noi și nu solicită o dezbatere publică moldo-ucraineană-europeană a modului de administrare și de funcționare a Complexului hidroelectric nistren.

De una singură, conducerea R. Moldova nu va reuși să aibă un Acord bilateral favorabil Nistrului și să convingă oligarhii ucraineni să renunțe la proiectul criminal de a construi cele șase baraje noi. Conducerea R. Moldova are nevoie de ajutorul instituțiilor europene, de solidaritatea comunităților riverane și de un front comun al ecologiștilor ucraineni și moldoveni. Doar transformând problema protejării ecologice a Nistrului în una regională, europeană și globală, avem șanse să potolim lăcomia degustătoare a clanurilor mafiot de a distruge râul care asigură cu apă potabilă peste opt milioane de oameni din Ucraina și R. Moldova. Este mai mult decât evident că degradarea sau secarea acestei fântâni orizontale, ar genera o catastrofă umanitară continentală greu de imaginat, care ar arunca pe drumuri milioane de cetățeni moldoveni și ucraineni.

Anul 2018 va fi un an al bătațiilor cumplite pentru salvarea Nistrului, pentru salvarea noastră. Nu fi indiferent! Vocea ta contează cel mai mult pentru ca apa noastră cea de toate zilele să fie veșnică împreună cu cel care ne-o aduce de milenii – Nistru nostru cel scump și drag.

și instructivă colaborare dintre foarte mulți actori din R.Moldova, Ucraina și Europa, care s-au implicat și au generat împreună o forță uriașă, capabilă să vină cu soluții benefice pentru fluviu și să stopeze provizoriu proiectele antiecologice de pe Nistru. Evident, nu putem cuprinde într-un studiu de caz restrâns, decât cei mai importanți pași făcuți pentru a descuraja grupurile de interese obscure și de a asigura vitalitatea și viitorul Nistrului pe termen nelimitat. Până la abrogarea definitivă a prevederilor intervenționiste pe Nistru din Strategia energetică din 2016 a Ucrainei, problema rămâne deschisă, având multe necunoscute.

Pe scurt, ecologiștii și reprezentanții societății civile din diferite dimenii, au recurs la diferite moduri de presiune asupra autorităților moldovene și ucrainene. Unul dintre ele a fost „**Apelul public privind negocierea Acordului de funcționare a complexului hidroelectric nistren și impactul său asupra bazinului fluviului Nistru**”, semnat de peste 20 de nume cunoscute: Alecu Reniță, Ilia Trombitsky, Valeriu Munteanu, Ion Efros, Dorin Dușciac, Ion Sturza, Arcadie Barbăroșie, Igor Munteanu etc. Acesta era adresat Guvernului Republicii Moldova și Cabinetului de Miniștri al Ucrainei, dar în paralel, și altor actori relevanți (Comisia Europeană, Comunitatea Energetică, Banca Mondială, FMI, USAID, BERD, BEI, o serie de ambasade etc.), cu scopul de a-i pune la curent în

legătură cu problema ridicată, dar și pentru a constrânge partea moldovenească și cea ucraineană să dea curs solicitărilor din document, mai exact:

1. „Renunțarea la abordarea de negociere „la pachet” cu alte probleme din agenda bilaterală moldo-ucraineană și stoparea negocierilor pe subiectul funcționării complexului hidroelectric Nistean, până la efectuarea de o companie internațională specializată a studiului de evaluare a impactului de mediu, social și economic atât pentru instalațiile de pe barajul lacului de acumulare, care urmează a fi date în exploatare, cât și pentru cele 6 hidrocentrale planificate spre construcție pe partea ucraineană a Nistrului de Sus;
2. Publicarea proiectului actualizat al Acordului privind funcționarea complexului hidroelectric Nistean, împreună cu toate anexele, și supunerea acestuia consultărilor publice, așa cum prevede legislația națională, Acordurile de Asociere a Republicii Moldova și a Ucrainei cu Uniunea Europeană și Tratatul Comunității Energetice;
3. Introducerea în preambulul acestui Acord a referințelor clare la Acordurile de Asociere ale Moldovei și Ucrainei la Uniunea Europeană, a Tratatului Comunității Energetice și a tuturor acordurilor și tratatelor internaționale relevante. Reflectarea acestora în condițiile Acordului de Funcționare a complexului hidroelectric Nistean;
4. Introducerea în textul acordului a garanțiilor clare pentru debitele ecologice și mecanismele de compensare a pierderii serviciilor ecologice în rezultatul funcționării Complexului de la Novodnistrovsk;
5. Renunțarea la ideea de a semna în grabă și cu orice preț acest Acord până la sfârșitul anului 2017. Textul principal al acestui Acord, anexele sale, dar mai ales documentația tehnică de suport necesită mai mult timp pentru a fi elaborate cu maximă atenție și detalii”.

Apelul a fost urmat, la câteva luni distanță, de petiția online „**STOP distrugerii Nistrului**” (disponibilă în patru limbi), la care s-au alăturat aproape 4.000 de oameni. Listele cu semnăturile acestora au fost imprimate și transmise atât la Guvernul Republicii Moldova, cât și la Ambasada Ucrainei în Republica Moldova. În petiție, „societatea civilă, cere Guvernului Moldovei și Ucrainei să stopeze aceste negocieri care omit intenționat normele europene și care sunt în contradicție flagrantă cu interesele cetățenilor din Moldova și Ucraina, până nu se respectă următoarele cerințe minime:

Milioane de oameni vor rămâne fără apă

Opinia publică s-a încins, în sfârșit, pronunțându-și îngrijorarea în privința activității hidrocentrelor ucrainene pe Nistru. Pe parcursul a zeci de ani, revista NATURA și Mișcarea Ecologistă din Moldova, au abordat continuu subiectul Nistrului, a barajelor și hidrocentrelor care îl sugrumă. Din păcate, de multe ori eram singuri pe baricade, iar în comisii unde se luau deciziile privind soarta Nistrului alții au fost incluși.

Lilia CURCHIA

Proiectate și construite parțial pe timpul Uniunii Sovietice, hidroasele instalații ne distrug și ne seacă fluviul Nistru, principala sursă de apă pentru milioane de cetățeni. Alecu Reniță, președintele Mișcării Ecologiste din Moldova, a văzut primele semnale ale dezastruosului impact încă acum 30 de ani, de atunci abordând subiectul neîncetat. „După darea în exploatare a hidrocentralei de la Novodnistrovsk, debitul Nistrului s-a înjumătățit, iar în „orele de vârf” se micșorează de 3-4 ori. Inundațiile și viiturile naturale au încetat, nivelul apelor subterane a scăzut, mii de izvoare și sute de pâraie au dispărut. Fluviul a început să-și piardă capacitatea naturală de

oxigenare și purificare, declanșându-se un lanț de procese degradante legate de „inverzirea” apelor, dispariția ihtiofaunei și a diversității biologice, înămolirea limanului. Modul de funcționare a ecluzelor de la barajul de la Novodnistrovsk bazat pe deschiderea și evacuarea stratului de jos al apelor, cu o temperatură de 6-70 °C, a distrus ihtiofauna de la Naslavcea până la Soroca. Abia după 170 de km de la ecluze, temperatura apei Nistrului ajunge la 13-150 °C, temperatură care permite reproducerea unor specii de pești” (Serialul de memorii „Nistru-87”, revista NATURA, nr. iunie 2017). Infrastructura conține astăzi două hidrocentrale la Novodnistrovsk și Nahoreani, o Centrală Hidroelectrică de Acumulare prin Pompaj și un lac tampon de reglare a debitului și temperaturii apei în Nistru. Dar, Ucraina are intenția de a continua proiectul de sorginte sovietică și a construi în amonte

o cascadă de șase hidrocentrale. Pentru a-și realiza planul, Ucraina negociază cu Moldova un Acord de funcționare a complexului hidroelectric Nistean. Negocierile se fac în secret, fără consultarea societății civile și a populației, în mare grabă - se preconizează aprobarea acestuia până la sfârșitul anului 2017. Acest lucru a fost anunțat de mai mulți experți care au semnat un Apel public către Guvernul Republicii Moldova, Cabinetul de Miniștri al Ucrainei, Comisia Europeană și alte peste 15 instituții internaționale. „Dacă nu va suferi modificări esențiale, acest Acord va conduce la degradarea și distrugerea ecosistemelor din cursul inferior al râului Nistru și va genera costuri economice enorme pentru identificarea unor surse alternative de apă potabilă care pot varia de la câteva sute de milioane la peste un miliard de dolari”, spun experții din R. Moldova.

„Trebuie milioane de oameni din Republica Moldova și peste un milion de oameni din regiunea Odessa vor rămâne fără sursa principală de apă potabilă. Populația de pești și păsări care populează acest spațiu acvatic vor scădea semnificativ. Iar din cauza scăderii debitului natural al râului, în apă va crește dramatic concentrația substanțelor nocive, care se revarsă în râu în urma activității umane -

Nistru la intrare în Republica Moldova

agricultură, canalizare, activitate industrială”, spun autorii Apelului. Experții vorbesc chiar de o posibilă catastrofă umanitară, or, în lipsa apei, sute de mii de cetățeni vor fi nevoiți să părăsască zonele afectate. „Consecințele acestui Acord vor antagoniza pentru mult timp relațiile între Republica Moldova și Ucraina și ar putea servi drept o nouă sursă de conflict în regiune. Nistru deja pierde anual cel puțin 1,3 miliarde de metri cubi de apă și va pierde și mai mult dacă acest Acord va fi negociat pe ascuns și aprobat în această formă”, se arată în Apelul Public. Semnat de cunoscuți lideri de opinie, printre care: Alecu Reniță, Ion Sturza, Arcadie Barbăroșie, Ilia Trombișchi, Valeriu Munteanu, Dorin Dușciac, Igor Munteanu, Victor Parlicov, Ion Efros și alții, documentul cere respectarea tratatelor europene și internaționale la care ambele state sunt parte, publicarea proiectului actualizat al Acordului privind funcționarea complexului hidroelectric Nistean, împreună cu toate anexele, și supunerea acestuia consultărilor publice, renunțarea la ideea de a semna în grabă și cu orice preț acest Acord până la sfârșitul anului 2017. Deocamdată, nu au fost făcute publice reacțiile de răspuns ale instituțiilor vizate în Apelul lansat la data de 22 noiembrie 2017.

1. **Referința** la Acordurile de Asociere ale Ucrainei și Moldovei cu Uniunea Europeană, la Tratatul Comunității Energetice, la cele 8 directive de mediu din aceste documente relevante acestor negocieri și parcurgerea etapelor descrise în aceste directive. Aceste directive se referă la evaluarea proiectelor cu impact transfrontalier, la impactul asupra calității apei destinate consumului uman, la răspunderea pentru daunele aduse mediului înconjurător, la impactul asupra păsărilor sălbatice, la consultarea publicului din țara afectată, la efectele anumitor planuri și programe asupra mediului.
2. **Efectuarea** unui studiu de impact asupra mediului, a unui studiu de impact social și a unui studiu de impact economic pe care-l va avea infrastructura existentă a nodului hidroelectric nistean (în special Centrala de Acumulare prin Pompaj și Centrala Hidroelectrică II de la Nagoreanî/Naslavcea) și a Impactului Strategic de Mediu pentru cea planificată (cele 6 hidrocentrale noi). Pe parcursul petrecerii acestor studii negocierile trebuie stopate. Iar rezultatele acestor studii trebuie să servească drept bază de reluire a negocierilor;
3. **Includerea obligatorie** în proiectul de Acord negociat a unor prevederi cruciale precum: (a) Parametrii debitului de apă minim; (b) Parametrii debitelor ecologice (debite de primăvară) și pentru restul anului; (c) Compensarea serviciilor ecosistemice pierdute (Principiul ONU „Poluatorul plătește”);

4. **Decuplarea negocierii** acestui Acord de alte probleme bilaterale care nu au legătură cu problema hidrocentralelor (așa-numitul principiu „la pachet”);

5. **Renunțarea** părții ucrainene la ideea construcției lanțului de cascade din șase hidrocentrale în partea de sus a Nistrului și introducerea unui moratoriu pentru construcția unor obiecte noi în bazinul Nistrului până nu este diagnosticată starea întregului bazin al fluviului Nistru (din munții Carpați și până la vărsarea în Marea Neagră) și efectuarea

Observatorul de Nord

Hidrocentralele – o amenințare pentru râul Nistru

De către **Vadim Șterbate** – 27 mai 2018 1,160

În ultima duminică a lunii mai este marcată ziua Nistrului. În preajma “sărbătorii” râului, care a jucat și mai joacă un rol foarte important în viața Sorociei și a sorocenilor (și nu doar a lor) ne-am propus să scriem despre situația în care s-a pomenit Nistrul. Acum vreo șase decenii Nistrul a fost împărțit în două odată cu construcția hidrocentralei de la Dubăsari. Mai târziu au fost construite altele mai sus de Naslavcea, iar de atunci, spun cei cu o experiență de viață mai mare, Nistrul la Soroca nu mai este cel de pe timpuri.

În ultimul timp se discută tot mai des despre proiectul Ucrainei de a construi un complex din șase hidrocentrale pe Nistru, mai sus de barajele existente. Unii vorbesc deschis despre pericolul care-l prezintă această idee pentru Nistru și locuitorii din bazinul fluviului, iar alții mai mult prin culoare sau pur și simplu tac și așteaptă. Atunci când am aflat că Centrul Media pentru Tineri lansează un Media Tur la tema “Construcția hidrocentralelor pe râul Nistru. Efecte și consecințe”, mi-am propus să particip pentru a afla opiniile experților și ale oamenilor de pe ambele maluri ale Nistrului despre râul care ne unește.

În ziua organizării media turului, am fost ghidați de Alecu Reniță, președintele Mișcării Ecologice din Moldova. Expertul crede că dacă se va ajunge la construcția celor șase hidrocentrale pe Nistru, râul ar putea dispărea mai jos de Naslavcea.

“Este sigur că dacă se mai fac șase baraje, la Soroca nu va ajunge nici o cană de apă și nici un strop din apa pe care o vedem mai sus de barajul de la Novodnestrovsc. Barajul a fost construit în ultimele decenii ale secolului XX, a fost un proiect grandoman, un proiect prin care Uniunea Sovietică dorea să demonstreze Europei că are și ea multă putere. Dar nu s-a gândit că, de fapt, prin acest proiect ea distruge Nistrul, fiindcă Uniunea Sovietică era mare, pentru dânsa Nistrul era unul din sutele de râuri. Acum noi înțelegem că, spre deosebire de Rusia sau Ucraina, noi nu avem un alt râu pe potru Nistrului. În lacul de acumulare de la Novodnestrovsc se află o cantitate uriașă de apă pe care o adună Nistrul și anume peste trei miliarde metri cubi de apă. Trebuie să înțelegem că asta-i viața Nistrului, de aceea lucrurile trebuie reglementate, puse la punct, încât acest torent de apă care se adună, această cantitate să curgă uniform prin Nistru. Dacă vom ajunge la un principiu de administrare în comun a Nistrului de către Ucraina și Republica Moldova, noi toate aceste probleme o să le putem rezolva. Este foarte important ca să înțeleagă cei de la Chișinău, cei de la Kiev și cei opt milioane de oameni care locuiesc în bazinul Nistrului că numai în comun putem rezolva această problemă. Dacă se vor aduna la baraje cantități foarte mari de apă, nu o să ajungă apă nici la Chișinău, nici la Odesa, nici la Tiraspol și nici în celelalte orașe care sunt fie pe malul stâng sau drept al Nistrului. Este foarte important să-și asume întreaga responsabilitate și Chișinău, și Kievul, iar cele șase baraje trebuie scoase cu totul din agenda guvernanților de la Kiev. Este o aventură totală care o să distruge fluviul Nistru. Cei care văd bani în Nistru trebuie să vadă, în primul rând, apă, cultură, istorie, că acesta este râul ființei noastre naționale, râul devenirii noastre în istorie. Nu pur și simplu am trântit un baraj, punem contorul și numărăm câți kilowați facem și pe de altă parte câți bani adunăm”.

tuturor procedurilor conform legislației europene;

6. **Invitarea** în formatul acestor negocieri în calitate de observatori a experților pe mediu din organizațiile internaționale de profil a ONU, Comisia Europeană și Comunitatea Energetică;

7. **Includerea** în aceste negocieri în calitate de observatori a experților calificați pe probleme de mediu din cadrul societății civile a Moldovei și Ucrainei. Consultarea versiunii finale a acestui Acord cu societatea civilă înainte de semnare”.

Pe tot parcursul campaniei de advocacy, revista națională „Natura”, ca și în cazul problemei arendei pădurilor, a „raportat” aproape lunar cetățenilor evoluțiile referitoare la soarta Nistrului. Nici de data aceasta, n-au lipsit scrisorile deschise către decidenții politici. Una dintre ele a fost adresată, de exemplu, în septembrie 2017 de președintele MEM, Ale-

NATURA • Martie 2018

Apa și viața nu se negociază

Soarta bătrânului Nistru continuă să fie în atenția societății civile de mediu, care depune eforturi constante pentru a determina autoritățile R. Moldova și ale Ucrainei să deschidă ochii la problemele fluviului. Din păcate, încă prea puține victorii se obțin. Populația, deocamdată, nu conștientizează pe deplin gravitatea lucrurilor, iar mass-media abordează sporadic problema Nistrului.

Am discutat cum stau lucrurile cu Ion Efras, expert în cadrul Institutului de Politici Publice, care, în ultimul timp, se implică tot mai activ în apărarea Nistrului.

- Suneți unul dintre inițiatorii petiției on-line de salvare a Nistrului. De ce a fost necesară o asemenea campanie?

- Campania on-line demarată în luna februarie 2018 a fost necesară pentru a informa cetățenii care locuiesc în bazinul fluviului Nistru despre riscurile majore ale Acordului privind funcționarea Complexului Hidroenergetic Nistean care se negociază în prezent între Ucraina și Moldova. A fost necesară și pentru a informa donatorii și Guvernele angajate în aceste negocieri să facă acest proces transparent și cu respectarea obligatorie a unor proceduri și regulamente de protecție minimă care să mențină viața acestui fluviu. Campania on-line vine să completeze Apelul Public al societății civile din 21 noiembrie 2017 și studiul detaliat din ianuarie 2018 legat de impactul catastrofal al Acordului, în forma în care se negociază în prezent.

- Petiția a adunat deja peste 2000 de semnături. Cât de mulți susținători ar trebui să fim pentru ca mesajul să aibă impact și să fie auzit de factorii de decizie?

- Orice Guvern responsabil ar trebui să aplece urechea la solicitările a deja peste 2000 de oameni. Nu avem o țintă precisă, considerăm, însă, că un număr mai mare de semnături va trimite un semnal mai puternic Guvernelor celor două state care aruncă Moldova într-o groapa adâncă, egală cu distrugerea acestui stat, echivalentă cu efectele unui război. De

altfel, lipsa apei cauzează tensiuni care pot escalada în conflicte. Vedeți relațiile tensionate dintre țările Asiei Centrale (Uzbekistan, Kârgîzistan, Tadjikistan) care ilustrează foarte clar astfel de tensiuni. Dorim să evităm acest lucru. Din acest motiv încurajăm în continuare toți cetățenii să semneze această petiție.

- Credeți că populația din R. Moldova și Ucraina, înțelege gravitatea lucrurilor?

- De fapt, cred că populația nu este suficient documentată privind impactul asupra Nistrului. Mass-media ar putea facilita acest lucru, însă avem impresia că mesajul acestei petiții este bruiațat intenționat. Nu am văzut interes deosebit nici din partea mass-media independente pentru a promova această petiție. Am încercat și vom încerca să explicăm în termeni cât mai simpli că ceea ce se negociază acum înseamnă stagnare economică, pierderi imense pentru agricultură, presiune mare pe sistemul de sănătate moldovenesc, costuri enorme pentru identificarea unor surse alternative de apă potabilă și purificarea celei poluate.

- Conferințe de presă, materiale media, petiție on-line. Ce ar mai putea face societatea civilă pentru sensibilizarea decidenților?

- Ca societate civilă trebuie să continuăm toate aceste acțiuni, iar celor care negociază acest Acord să le spunem că apa și viața nu se negociază!

Lilia CURCHII

Nistrul discutat la Bruxelles

Zilele trecute, despre Nistru s-a discutat și în inima Europei, la Bruxelles, la cea de-a treia sedință a Platformei societății civile UE-Moldova pentru monitorizarea Acordului de Asociere. A fost adoptată o declarație a membrilor platformei, prin care autorii se arată preocupați de impactul Complexului Hidroenergetic de la Novodnestrovsk și Nahoreany din Ucraina și impactul potențial asupra mediului al celor șase infrastructuri hidroelectrice pe care Ucraina planifică să le construiască până în 2026. De asemenea, a fost exprimată preocuparea că negocierile Guvernelor Moldovei și Ucrainei sunt complet netransparente, contrare legislației de mediu a UE și principiilor de bună practică în cadrul Comunității Europene, fără garanții esențiale pentru menținerea ecosistemului Nistrului și dreptul la apă curată a 4 milioane de persoane. Discutarea subiectului în cadrul Platformei a trezit mari îngrijorări din partea membrilor săi referitor la asigurarea cu apă, securitatea alimentară, protecția sănătății populației, dezvoltarea economică a Republicii Moldova, ținând cont de faptul că bazinul hidrografic a fluviului Nistru ocupă cca 2/3 din suprafața țării,

din cadrul Comisiei Uniunii Europene - Hanna Jahns, membru a Cabinetului Comisarului Johannes Hahn, Dirk Schuebel și Nicolette Pusterilla, din cadrul Serviciului European pentru Relații Externe (EEAS), precum și cu deputatul european Andri Cristea, care este și Președintele Comitetului parlamentar de Asociere UE-Moldova. În cadrul acestor întrevederi, membrii Platformei societății civile UE-Moldova au subliniat importanța protecției fluviului Nistru pentru dezvoltarea durabilă a Moldovei, apreciind subiectul ca unul prioritar, care necesită o atenție maximă, inclusiv din partea Uniunii Europene. De asemenea s-a menționat, că deși ambele țări implicate în negocieri, Republica Moldova și Ucraina, au semnat Acorduri de Asociere cu Uniunea Europeană, asumându-și o serie de angajamente, inclusiv de mediu, ambele guverne ignoră legislația modernizată în vigoare. Acest fapt nu poate fi trecut cu vederea și trezește multe semne de întrebare.

De la Bruxelles, pentru revista NATURA, Iuliana CANTARGIU

GONG!

Protest pentru salvarea Nistrului

Al doilea an consecutiv, dincolo de demersuri oficiale, apeluri, articole sau conferințe de presă, întru salvarea Nistrului sunt organizate și acțiuni stradale. Organizații ale societății civile neguvernamentale, activiști și cetățenii se pronunță, astfel, împotriva construcției hidrocentralelor pe Nistru.

La Chișinău, pe 14 martie, 2018, vocea celor neindiferenți s-a făcut auzită într-o acțiune de protest. Peste 50 de persoane au scandat în fața Ambasadei Ucrainei la Chișinău, iar apoi, au mers în marș spre Guvernul Republicii Moldova.

În acest mod, cetățenii s-au expus împotriva extinderii Complexului Hidroenergetic Nistean (de la Nahoreany - Naslavcea la Novodnestrovsk) și construcției altor 6 hidrocentrale pe Nistru în amonte de cea de la Novodnestrovsk. Aceste construcții, cu adevărat odioase, riscă să lase fără apă la robinet circa o jumătate din populația Moldovei.

În timpul acțiunii de protest, s-a solicitat Guvernului Republicii Moldova să întreprindă următoarele acțiuni:

- Să promoveze interesele cetățenilor Republicii Moldova!
- Să ceară părții ucrainene prezentarea studiului de evaluare a impactului asupra mediului din bazinul hidrografic a fluviului Nistru în urma extinderii Complexului Hidroenergetic Nistean și a celor 6 hidrocentrale planificate a fi construite pe teritoriul Ucrainei;
- Să ceară și să includă în prevederile Acordului respectarea debitului ecologic a fluviului Nistru în aval de Complexul Hidroenergetic Nistean, care să asigure procesele de autoepurare a apei fluviului Nistru. Conform datelor științifice, acest debit se estimează a fi de cca 250 m³/s. Termenii care se negociază acum, sunt de 130 m³/s, solicitat de partea moldavă și 100 m³/s, solicitat de partea ucraineană. Debitul de 130 m³/s este minim necesar pentru a asigura cu apă potabilă locuitorii din Chișinău, dar acest debit reduce din capacitatea de autoepurare a apei fluviului Nistru și nu garantează o calitate bună a apei;
- Să ceară și să includă în prevederile Acordului parametrii pentru debitele de primăvară, necesare pentru protecția biodiversității în aria protejată de talie internațională „Nistrul de Jos”;
- Să ceară și să stipuleze în Acord sistemul de plată pentru pierderile serviciilor ecosistemelor în aval de Complexul Hidroenergetic Nistean, plată efectuată de Ucraina Republicii Moldova, conform principiului „poluatorul plătește”, stipulat atât de legislația europeană, cât și în cea internațională (ONU);
- Să restabilească controlul asupra graniței Republicii Moldova, care oficial trece la jumătatea barajului de pe Nistru de la Nahoreany (CHE-2). Acest control l-a pierdut, în anii 2010, în urma ocupării abuzive de către Ucraina a părții Republicii Moldova de baraj. Astfel, pierzând controlul asupra propriei granițe de pe baraj, Republica Moldova a pierdut și controlul asupra

debitului fluviului Nistru în aval de hidrocentrală;

- Să nu admită darea în arendă a unui teritoriu a Republicii Moldova, de cca 19,22 ha, de-a lungul fluviului Nistru în amonte de barajul CHE-2 a Complexului Hidroenergetic Nistean, care ar închide totalmente accesul Republicii Moldova spre fluviul Nistru, sub pretextul fortificării acestor terenuri cu risc sporit de inundații. De facto, partea ucraineană dorește, astfel, să extindă lacul de acumulare și să-i crească capacitatea de acumulare a apei cu încă 8 m înălțime, pe de o parte, și, pe de altă parte, să-și asigure accesul la fondurile externe pentru construcția celor 6 hidrocentrale planificate în amonte de Complexul Hidroenergetic Nistean.

O serie de obligații are și nu le îndeplinește nici Cabinetul de Miniștri a Ucrainei. În timpul protestului s-a cerut de la Guvernul Ucrainei:

- Să respecte cetățenii Republicii Moldova și pe cei care locuiesc în orașul Odesa!
- Să respecte și să implementeze legislația națională de mediu, care a fost armonizată la Directivele europene de mediu, așa cum prevede Acordul de Asociere UA-UE;
- Să respecte prevederile Convenției Espoo, pe care a ratificat-o încă în 1999;
- Să elaboreze studiul de impact asupra mediului atât pentru cazul extinderii Complexului Hidroenergetic Nistean, cât și pentru cazul construcției celor 6 hidrocentrale planificate, și să supună acest studiu consultărilor publice transfrontaliere, așa cum prevede Convenția de Evaluare a Impactului asupra Mediului în Context Transfrontalier (Convenția Espoo). Aceeai procedură trebuie să fie respectată și desfășurată și conform Directivelor europene de mediu, care sunt stipulate în Acordul de Asociere UA-UE;
- Să respecte regimul hidrologic a fluviului Nistru, respectiv debitul ecologic, pentru protecția biodiversității acvatice, care asigură procesele de autoepurare a apei fluviului;
- Să respecte granița Republicii Moldova pe barajul de pe Nistru de la Novodnestrovsk;
- Să fie gata să compenseze pierderile serviciilor ecosistemelor fluviului în aval de Complexul Hidroenergetic Nistean, care sunt pe teritoriul Republicii Moldova.

Acum un an, tot la 14 martie, de Ziua Internațională de Acțiune pentru Râuri, marșuri concomitente au avut loc la Chișinău, Soroca, Bălți, Tiraspol, Bender, în Ivano-Francovsk, Cernăuți, Ternopol, Vinița și Odesa.

Soarta Nistrului este la cheremul guvernanților, care, prinși în procesele tehnice ale negocierii, riscă să lase fără apă populația Republicii Moldova din bazinul fluviului Nistru. Să ne unim forțele pentru salvarea Nistrului, iar celor care se aburcă pe scara puterii, la cheremul grupurilor de interese, să le spunem că nici un joc politic nu va mai avea importanță dacă rămânem fără apă.

Iulia AMARIEI

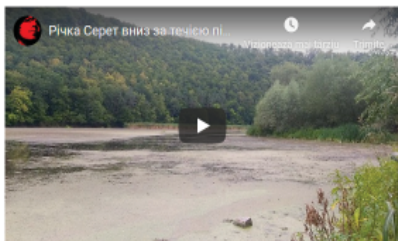
Reprezentanți ai Mișcării Ecologice din Moldova, Centrului Național de Mediu, jurnaliști la protestul din 14 martie 2018

Unirea face neamul nostru tare. Dimitrie Bolintineanu

JURNAL DE CHIȘINĂU 7

Complotul secret al Ucrainei și Moldovei. Cum omoară centralele hidroelectrice Nistru și cui îi convine acest

lucru // VIDEO&INFOGRAFICE

Hidroenergienii ucraineni visează să construiască pe Nistru șase noi hidrocentrale, costul cărora constituie peste 13 miliarde de lei. În urma acestor construcții ar putea să sufere milioane de oameni din Ucraina și Republica Moldova care au apă potabilă din acest fluviu, iar localitățile în care sunt planificate aceste obiective ar putea să ajungă sub apă. În plus, autoritățile ascund sistematic amploarea acestei catastrofe, care este inevitabilă după apariția noilor centrale.

Lyubov Velichko (Ucraina), Ilie Gulica (Republica Moldova)

Întâlniri secrete

Conform legii, construcția celor șase hidrocentrale nu poate fi făcută fără acordul autorităților locale. Consiliile regionale Ternopol și Ivano-Frankivsk au adoptat deja decizii privind interzicerea construcțiilor hidrocentralelor pe teritoriul lor. Doar autoritățile regionale din Cernăuți nu se grăbesc să tragă concluziile, considerând că acestea sunt pripte.

Energienților le convine faptul că în Ucraina nu există procedura informării preliminare a populației locale, iar legislația cu privire la organizarea audierilor publice este cu totul imperfectă. Investitorul, compania de stat Ukrhidroenergo, face de obicei aceste acțiuni doar pentru a fi bifate.

Regiunile care vor fi inundate în Ucraina după construcția altor șase hidrocentrale. SURSA: texty.org.ua

De exemplu, când Ukrhidroenergo a invitat conducătorul unei asociații nonguvernamentale, „Centrul Național Ecologic”, pentru o ședință comună, pentru a discuta pericolele ecologice ale realizării programului de dezvoltare a hidroenergeticii, intrarea a fost ascunsă de ochii lumii. Mai mult, nu au fost invitat jurnaliști, nici reprezentanții organizațiilor non-guvernamentale. Totodată, au fost invitat aproximativ 100 de hidroenergienți care au criticat, trei ore la rând, ecologiștii.

A doua zi după discuțiile aprinse, pe site-ul oficial al Ministerului Energeticii a apărut știrea cu titlul „Oamenii de știință și societatea civilă sprijină aplicarea Programului de dezvoltare a hidroenergeticii până în 2026”. Secretarul de presă al acestei instituții nu a scris niciun cuvânt despre observațiile ecologiștilor privind acest program guvernamental.

Furturi și abuzuri

Ukrhidroenergo planifică să cheltuiască pentru construcția celor șase hidrocentrale peste 20 de miliarde de grivne. În plus, deșutul de cheltuieli privind costurile proiectului nu a fost făcut public. Director al Ukrhidroenergo este din 2011 Igor Sirota. Anume în timpul conducerii acestuia reprezentanții organelor de drept au depistat activități ilegale în cadrul acestei companii.

În 2014, administrația Ukrhidroproiekt, compania care proiectează aceste centrale, a fost acuzată, în cadrul unui dosar penal, de fals în actele contabile. Oamenii legii au înregistrat abuzuri la contractarea unor agenți economici pentru efectuarea unor lucrări proiectate.

În același timp, Inspectoratul Financiar de Stat din Ucraina a constatat că Ukrhidroenergo a provocat statului pierderi în urma indicării în actele sale a unor lucrări la costuri umflate. Și Procuratura Generală a Ucrainei a deschis un dosar penal în cazul furtului unor mijloace de stat de către angajați ai Ukrhidroenergo în perioada 2010-2014.

Dezmățul energetic

Hidroenergienții consideră că hidrocentralele nu dăunează naturii mai mult decât instalațiile eoliene și cele solare. Ecologiștii însă consideră că argumentele lor nu sunt luate în serios de către Ukrhidroenergo. „Un asemenea dezmăț ca în Ucraina nu există nălcieri când ne spun ecologiștii: „Nu vom permite, pentru că nu vrem!”. Nu trebuie să operăm cu lozinici! Nu pot să înțeleg ce fel de consecințe ecologice”, a declarat cu încăpăținare Igor Sirota la adunarea energienților menționată mai sus.

Cercetătorii Institutului Ecologiei Carpaților din Ucraina au răspuns la această întrebare a lui Sirota. Oamenii de știință din Ucraina au cercetat proiectul preliminar al celor șase hidrocentrale pe Nistru superior și materialele științifice din ultimii 35 de ani, ajungând la concluzia că proiectul este unul criminal, pentru că va duce la distrugerea completă a Nistrului. Un dialog violent se desfășoară între apărătorii naturii și energienții lobbisti la cel mai înalt nivel de stat. Ministerul Ecologiei din Ucraina s-a pronunțat împotriva celor șase hidrocentrale dacă nu există o confirmare a securității ecologice, însă Ministerul Energeticii a ignorat această poziție.

Vladimir Groisman, premierul Ucrainei, alegează un acord deplin cu Ministerul Energeticii. El a semnat o dispoziție guvernamentală privind adoptarea Programului de dezvoltare a hidroenergeticii până în 2026, care prevede construcția celor șase hidrocentrale. Relevăm că acest program a fost elaborat cu o mulțime de încălcări și fără a se lua în calcul observațiile ecologiștilor.

Moldova va suporta totul

Republica Moldova va ignora faptul că Ukrhidroenergo nu își îndeplinește obligațiile privind asigurarea unui debit constant pe teritoriul său, 120 de metri cubi pe secundă. Potrivit datelor Serviciului Hidrometeorologic de Stat din R. Moldova, acest debit este înregistrat doar în orele de vârf, iar în cealaltă perioadă a zilei sursăre nu există. În februarie 2010, premierul Moldovei, Vlad Filat, și prim-ministrul Ucrainei, Iulia Timosjenko, au semnat un protocol secret privind recunoașterea întreprinderilor ucrainene și a altor obiective pe teritoriul R. Moldova, care au fost în subordonare unională până la 1 decembrie 1990.

În baza acestui protocol, Ucraina are pe teritoriul R. Moldova partea moldovenească a barajului de la Naslavcea. Această decizie a fost ascunsă de cetățenii R. Moldova, iar partea ucraineană a îngăduit acest obiectiv de șase hectare pe teritoriul moldovenesc. Guvernul Moldovei nu face nimic pentru a împiedica distrugerea Nistrului.

Această investigație a fost realizată cu sprijinul rețelei internaționale a jurnaliștilor de investigații „Investigate”.

cu Reniță, fostului prim-ministru Pavel Filip. În aceasta era prezentată, în ansamblu, starea alarmantă a rețelei hidrografice atât la suprafață, cât și în subterane, iar în particular – cauza Nistrului. Propunerile înaintate pentru soluționarea problemei și prevenirea unor situații similare au fost :

1. Ridicarea problemei protejării ecologice a Nistrului la nivel regional, european și global, fiindcă acest fluviu comun asigură cu apă potabilă peste 8 milioane de oameni din Ucraina și R. Moldova. Degradarea sau secarea acestei fântâni orizontale, ar genera o catastrofă umanitară continentală greu de imaginat, care ar arunca pe drumuri milioane de cetățeni moldoveni și ucraineni;

2. De declarat oficial că resursele acvatică din subteranul republicii reprezintă resurse strategice și pot fi folosite doar pentru asigurarea cetățenilor cu apă potabilă;

3. Pentru irigare să fie utilizată apa Nistrului și a Prutului, iar pe parcurs să fie refăcută și folosită rețeaua hidrografică a râurilor mici;

4. Să fie curmată tendința păguboasă de a construi hidrocentrale pe râurile mici ca obiective care aduc mari prejudicii naturii, degradează ecosistemele riverane și pun în pericol resursele acvatice;

5. Orice proiecte noi, care direct sau indirect subminează securitatea ecologică a țării, înainte de demararea lor, să fie supuse dezbaterilor publice, iar fără avizul favorabil din partea savanților, a Academiei de Științe și a comunității neguvernamentale de mediu, să fie respinse definitiv”.

Un rol important în toată această luptă pentru Nistru, l-a jucat și Forumul Societății Civile al Parteneriatului Estic prin Grupul de Lucru 3 „Mediu, schimbări climatice și securitatea energetică”. Această structură/platformă comună a facilitat semnificativ discuțiile și negocierile dintre părți în elaborarea unor înțelegeri și documente de lucru necesare, a consolidat pozițiile comune ale ecologiștilor moldoveni și ucraineni, a atras susținerea cauzei Nistrului de către cele 6 țări din PE și a instituțiilor europene, inclusiv a verzilor din Parlamentul European, a partidelor ecologiste din România, Bulgaria, Polonia, Germania, Țările Baltice, Ucraina și R.Moldova.

POLITIC / REZINA

Europarlamentari despre soarta dezastruoasă a Nistrului

15/07/2018

Post Views: 501

Republica Moldova se confruntă cu multe probleme de ordin ecologic. Unele din acestea ar putea fi soluționate numai cu concursul parțial sau total al organismelor internaționale, inclusiv structurilor UE și Comisiei Europene. Iată de ce, când a apărut posibilitatea unei vizite la Bruxelles și a unor întreveneri cu oficialii ai Parlamentului și Comisiei UE, mi-am propus să abordez câteva dintre aceste probleme, despre care CUVÂNTUL a scris în ultimii ani în repetate rânduri.

Una vizează soarta dezastruoasă a râului transfrontalier Nistru, principala sursă de apă potabilă și tehnică a Republicii Moldova. Și asta din cauza că, mai mult de două decenii, zilnic, mii de tone de ape reziduale din sistemele de canalizare ale orașelor Soroca, Rezina, Criuleni și altor localități se scurg ne-epurate în Nistru; pentru că la începutul secolului curent în Ucraina și or. Râbnița au fost aduse ilegal, catalogate drept combustibil alternativ pentru industria cimentului, câteva zeci de mii de tone de reziduuri ale industriei petroliere și chimice din Ungaria, extrem de toxice și care pot oricând să explodeze cu efecte catastrofale pentru mediu și sănătatea populației. Alta ar fi afacerea secretă în cadrul căreia Ucraina, cu acordul Moldovei, intenționează să construiască pe cursul superior al Nistrului un complex hidroenergetic monstru, care, potrivit experților din ambele țări, va duce la degradarea și moartea râului.

„Nistru este o groapă de gunoi publică. Din cele 17 localități din regiunea Ternopol, doar două au stații de epurare. Celelalte 15 își aruncă apele reziduale direct în Nistru. Imaginați-vă ce se va întâmpla în cazul în care aceeași apă va fi folosită de cele șase hidrocentrale!...”, menționează autorii investigației jurnalistice „Afacerea secretă Dnestrovsk: Ucraina omoară Nistru cu acordul Moldovei”.

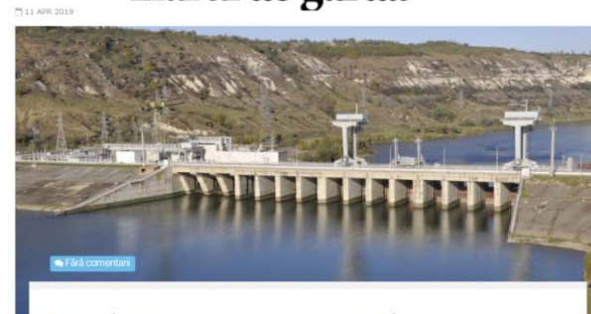
Solicitată să comenteze această situație și poziția structurilor UE privind soarta Nistrului, Rebecca Harms, europarlamentară din Grupul Verzilor/Aliața Liberă Europeană a spus că în ultimii ani a avut multiple întreveneri cu reprezentanții autorităților și ai Partidului Verzilor de la Chișinău, dar de aceste probleme aude pentru prima dată. Europarlamentara s-a arătat interesată de informația acumulată de jurnaliști, solicitând să-i trimitem investigațiile.

Apropo, în decembrie 2017, un grup de deputați din opoziție a propus Parlamentului R.Moldova să-l cheme cu un raport la această temă pe prim-ministrul Pavel Filip. Majoritatea de guvernare a respins propunerea.

1. Ratificarea în iunie 2017 de către Rada Supremă a „Acordului privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru” semnat la Roma (29 noiembrie 2012);
2. În baza acestui acord – formarea unei comisii guvernamentale mixte (moldo-ucrainene) privind utilizarea stabilă și protecția bazinului râului Nistru; includerea reprezentanților societății civile din R. Moldova și Ucraina în componența acestei comisii de stat;
3. Renunțarea (nu și abrogarea) de către Guvernul de la Kiev la planurile de construire a celor șase hidrocentrale;
4. Elaborarea unui studiu privind impactul curent și viitor al construcțiilor hidroenergetice de pe fluviul Nistru (finanțat de Guvernul Suediei).

În concluzie, putem afirma că ecologiștii moldoveni și ucraineni, au organizat poate cea mai instructivă, frumoasă și impresionantă campanie transfrontalieră de advocacy și lobby din regiune și din Europa de Sud-Est. Dincolo de rezultatele enumerate mai sus, considerăm că ecologiștii au reușit să creeze o stare de spirit și de încredere în societate, ei au demonstrat pe viu că acolo unde se implică cetățenii și se unesc în numele unei cauze comune, oricât de bogați și influenți ar fi adversarii, se poate câștiga orice bătălie. Proiectul oligarhilor ucraineni de a construi șase baraje hidroelectrice pe Nistru a fost suspendat, dar nu și abrogat. Însă cei peste opt milioane de oameni din R. Moldova și Ucraina au însușit cea mai importantă lecție – destinul și viitorul Nistrului se află în mâinile lor. De ei depinde, dacă râul vieții lor va dispărea sau va fi veșnic pe harta Europei. Destinul Nistrului va fi și destinul lor.

ziarul de gardă

Ucraina întrerupe construcția hidrocentralelor pe Nistru

Reprezentanții Comisiei moldo-ucrainene privind utilizarea stabilă și protecția bazinului fluviului Nistru au decis suspendarea oricăror lucrări referitoare la construcția hidrocentralelor pe râul Nistru, până la o evaluare strategică privind schema utilizării complexe a resurselor hidroenergetice în Ucraina.

În cadrul unei conferințe de presă din 10 aprilie, membrii Comisiei nistrene au anunțat deciziile luate în urma celei de-a doua sesiuni privind utilizarea durabilă și protecția fluviului Nistru, care a avut loc la Kiev, în perioada 4-5 aprilie 2019.

Valentina Tapis, co-președintă al Comisiei nistrene, a declarat că în timpul sesiunii de la Kiev, s-a convenit că partea moldovenească va solicita documentația tehnică și de mediu ce ține de proiectarea, construcția și exploatarea nodului hidroenergetic nistrean, inclusiv și modificările din proiect, iar partea ucraineană și-a asumat responsabilitatea și angajamentul de a prezenta toate documentele necesare.

Potrivit Iuliei Cantaragiu, membru al societății civile în Comisia nistreană, în prezent, statutul juridic al documentului privind procesul de exploatare al nodului hidroenergetic nistrean este de uz intern, iar nerespectarea regulilor prevăzute în acest document se pedepsește conform legislației din Ucraina.

„Dorința noastră este să creștem ponderea acestui document la un nivel internațional, ceea ce ar oferi Moldovei posibilitatea de a apela la o instanță internațională, în cazul unei neînțelegeri între cele două părți sau în cazul nerespectării condițiilor prevăzute în document”, a declarat Cantaragiu.

În concluzie, s-a decis crearea unui grup de lucru ad-hoc, un grup juridic, care va stabili statutul juridic al acestui document convenabil ambelor părți, a punctat reprezentanta Centrului Național de Mediu, Iuliana Cantaragiu.

Un alt subiect discutat de Comisie a fost poluarea râului Nistru cu apele uzate ce provin din mun. Soroca și deșeurile petroliere, chimice și energetice care se păstrează în haldele deschise în amonte râului Nistru. În Ucraina, în raza bazinului fluviului Nistru sunt amplasate 25 de depozite pe teritoriul a 12 întreprinderi, cu un total de 165 de milioane tone de deșeuri toxice. Majoritatea acestor depozite sunt amplasate în apropierea afluenților fluviului Nistru sau chiar în apropierea râului Nistru.

Concluziile unui raport aflat încă în proces de elaborare, deja a scos în evidență multe întrebări referitor la impactul de activitate al complexului hidroenergetic nistrean cum ar fi: înrăutățirea condițiilor de trai pentru macronevertebratele sensibile la poluare, scăderea numărului și tipurilor de pești prețioși, fluctuații bruște de temperatură în apă precum și secarea unor porțiuni al albiei râului. Studiul urmează a fi definitivat, după care va fi accesibil publicului.

Următoarea sesiune a Comisiei Nistrene este planificată pentru luna octombrie 2019, la Chișinău.

Comisia privind utilizarea stabilă și protecția bazinului fluviului Nistru, activează în baza Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei, semnat la Roma la 29 noiembrie 2012.

Foto: novonestronak-do.com

Întrebări frecvente

1. Ce este ‘advocacy’?

‘Advocacy’ este un proces complex în care persoane fizice și/sau grupuri de interese devin avocații unei anumite cauze, apărând-o în fața unor factori decizionali corespunzători, pentru a soluționa problema și a obține schimbări benefice comunității. Acesta e un termen-umbrelă, respectiv poate include concomitent mai multe tipuri de activități precum lobby, campanii de presă, campanii de scrisori etc., în dependență de scopul, obiectivele propuse, țintele primare/secundare ș.a.m.d.

2. Ce este ‘lobby’?

Tentativa unui grup sau a unui individ de a influența deciziile guvernului. Cel mai des, persuadarea factorilor decizionali de a-și asuma o anumită poziție la nivel legislativ/executiv în legătură cu un subiect de interes, se produce prin întâlniri și convorbiri directe cu aceștia.

3. Prin ce se diferențiază cei doi termeni?

Activitatea de advocacy curpinde tehnici variate, așa cum a fost menționat anterior, ce nu sunt utilizate, neapărat, toate pe durata unei campanii. Prin urmare, advocacy nu presupune întotdeauna și lobby (cu toate că adesea e utilizat acest instrument), pe când lobby-ul întotdeauna implică pledarea pentru o cauză. De asemenea, în cazul procesului de advocacy nu se solicită, neapărat, crearea sau modificarea unei legi, spre deosebire de cel de lobby, al cărui scop final este exact acesta.

4. Cum se realizează o campanie de advocacy?

Etapele unei campanii de advocacy sunt următoarele:

1. Definirea problemei/cauzei pentru care pledați și formularea soluțiilor;
2. Identificarea scopului și a obiectivelor;
3. Identificarea țăintelor primare și, după caz, a celor secundare;
4. Identificarea aliaților și oponentilor;
5. Evaluarea situației în care vă aflați (SWOT, resurse financiare și umane etc.);
6. Selectarea tacticilor ce vor fi utilizate pe parcursul campaniei.

5. Care sunt responsabilitățile unui lobby-ist?

Printre sarcinile unui lobby-ist se numără:

- crearea, dezvoltarea și menținerea relațiilor cu decidenții politici;
- cultivarea și menținerea relațiilor cu diferite surse mass-media;

- formarea de coaliții;
- organizarea de audieri/consultări publice;
- redactarea documentelor de poziție, analizelor, scrisorilor, rapoartelor.

6. După ce principii se conduce un lobby-ist?

Câteva reguli de aur stau la baza activității unui lobby-ist. Enumerăm zece dintre acestea:

1. Fii proactiv;
2. Fii înțelegător;
3. Studiază-ți opozanții;
4. Formează alianțe;
5. Joacă după principiul reciprocității;
6. Respectă principiul ierarhiei reale în procesul legislativ;
7. Persuadează prin credibilitate;
8. Atenție la detalii;
9. Abordează cu obiectivitate problemele;
10. Nu ieși din spațiul argumentării.

7. Ce tactici sunt utilizate pe durata unei campanii de advocacy?

Printre tacticile populare de advocacy menționăm:

- lobby-ul;
- întrevederile;
- dezbaterile;
- petițiile;
- demonstrațiile, marșurile, flashmob-urile, mitingurile, expozițiile, concertele;
- promovarea cauzei prin mass-media și rețelele de socializare.